Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
L serija

2025/1892

2025 9 26

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA (ES) 2025/1892

2025 m. rugsėjo 10 d.

kuria iš dalies keičiama Direktyva 2008/98/EB dėl atliekų

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 192 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ([1]),

pasikonsultavę su Regionų komitetu,

laikydamiesi įprastos teisėkūros procedūros ([2]),

kadangi:

(1) viena iš svarbiausių politikos priemonių, skirtų aplinkai ir žmonių sveikatai apsaugoti Sąjungoje, yra visų rūšių atliekų prevencija ir tvarkymas. Labai svarbu, kad valstybės narės, dėdamos pastangas nuolat tobulinti atliekų prevencijos ir tvarkymo planus, būtinai taikytų Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2008/98/EB ([3]) nustatytą atliekų hierarchiją (toliau – atliekų hierarchija);

(2) 2019 m. gruodžio 11 d. Komisijos komunikate išdėstytame Europos žaliajame kurse ir 2020 m. kovo 11 d. Komisijos komunikate išdėstytame naujame Žiedinės ekonomikos veiksmų plane, kuriuo siekiama švaresnės ir konkurencingesnės Europos, raginama stiprinti ir spartinti Sąjungos ir valstybių narių veiksmus, kad būtų užtikrintas tekstilės ir maisto sektorių aplinkosauginis ir socialinis tvarumas, nes šiuose sektoriuose sunaudojama daugiausia išteklių, o tai daro didelį neigiamą išorinį poveikį aplinkai. Tuose sektoriuose, be kita ko, finansavimo deficitas ir technologinis atotrūkis trukdo pereiti prie žiedinės ekonomikos ir mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro. Maisto sektorius yra atitinkamai pirmasis, o tekstilės – ketvirtasis tarp sektorių, kuriuose sunaudojama daugiausia išteklių ir nevisapusiškai laikomasi pagrindinių Sąjungos atliekų tvarkymo principų, nustatytų pagal atliekų hierarchiją: pagal ją pirmenybė teikiama atliekų prevencijai, o po to seka parengimas pakartotiniam naudojimui ir perdirbimas. Toms problemoms spręsti reikalingi sisteminiai sprendimai, grindžiami gyvavimo ciklo principu, ypatingą dėmesį skiriant maisto produktams ir tekstilės gaminiams;

(3) kaip nurodoma 2022 m. kovo 30 d. Komisijos komunikate dėl ES tvarios ir žiedinės tekstilės ekonomikos strategijos (toliau – strategija), tam, kad būtų atsisakyta šiuo metu vyraujančios linijinio tekstilės gaminių kūrimo, gamybos, naudojimo ir išmetimo praktikos, reikalingi esminiai pokyčiai, o ypač būtina riboti greitąją madą. Pagal strategijoje išdėstytą 2030 m. viziją kokybiškais tekstilės gaminiais už prieinamą kainą vartotojai naudojasi ilgiau. Strategijoje pabrėžiama, jog svarbu, kad gamintojai būtų atsakingi už atliekas, kurios susidaro dėl jų gaminių, ir numatoma Sąjungos lygmeniu nustatyti suderintas didesnės gamintojo atsakomybės už tekstilės gaminius taisykles bei taikyti ekologinį rinkliavų diferencijavimą. Joje išdėstyta, kad pagrindinis tų taisyklių tikslas – sukurti tekstilės gaminių surinkimo, rūšiavimo, pakartotinio naudojimo, parengimo pakartotiniam naudojimui ir perdirbimo ekonomiką ir skatinti gamintojus kurti gaminius taip, kad būtų laikomasi žiediškumo principų. Todėl strategijoje numatoma, kad reikšminga gamintojų įnašų į didesnės gamintojo atsakomybės sistemas dalis bus skirta atliekų prevencijos priemonėms ir parengimui pakartotiniam naudojimui. Strategija taip pat remiamas poreikis taikyti tvirtesnius ir novatoriškesnius tvaraus biologinių išteklių valdymo metodus, kad būtų didinamas maisto atliekų žiediškumas ir jų vertės atkūrimas bei pakartotinis biologinės kilmės tekstilės gaminių naudojimas;

([1]) OL C, C/2024/888, 2024 2 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/888/oj.
([2]) 2024 m. kovo 13 d. Europos Parlamento pozicija (OL C, C/2025/1033, 2025 2 27, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1033/oj) ir 2025 m. birželio 23 d. Tarybos per pirmąjį svarstymą priimta pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje). 2025 m. rugsėjo 9 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).
([3]) 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinanti kai kurias direktyvas (OL L 312, 2008 11 22, p. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2008/98/oj).

(4) tinkamas tekstilės gaminių surinkimas padės mažinti sintetinių tekstilės atliekų buvimą aplinkoje, be kita ko, sausumos ir jūrų ekosistemose, nes užtikrins, kad tekstilės gaminiai būtų pakartotinai naudojami, perdirbami ir galiausiai naudojami iš naujo ir tokiu būdu būtų skatinama žiedinė ekonomika;

(5) atsižvelgdamos į neigiamą maisto atliekų susidarymo poveikį, valstybės narės įsipareigojo imtis priemonių, kuriomis būtų skatinama maisto atliekų prevencija ir maisto atliekų kiekio mažinimas pagal 2015 m. rugsėjo 25 d. Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos priimtą Darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m., visų pirma įvykdyti JT Darnaus vystymosi tikslų (DVT) 12.3 uždavinį – iki 2030 m. perpus sumažinti vienam gyventojui tenkantį pasaulinį maisto atliekų kiekį mažmeninės prekybos bei vartojimo lygmenimis ir sumažinti maisto nuostolius gamybos ir tiekimo grandinėse, be kita ko, maisto praradimą po derliaus nuėmimo. Tomis priemonėmis siekiama maisto atliekų prevencijos ir mažinimo pirminės gamybos, perdirbimo bei gamybos ir mažmeninės prekybos maistu bei kituose maisto skirstymo etapuose, taip pat restoranuose, maitinimo paslaugų įmonėse ir namų ūkiuose;

(6) atsižvelgdama į 2021 m. balandžio mėn. – 2022 m. gegužės mėn. vykusios Konferencijos dėl Europos ateities rezultatus, Komisija įsipareigojo prieš rengiant tam tikrus svarbius pasiūlymus suteikti galimybę piliečių forumams diskutuoti ir teikti rekomendacijas. Todėl 2022 m. gruodžio mėn.–2023 m. vasario mėn. buvo sušauktas Europos piliečių forumas, kad parengtų rekomendacijų, kaip intensyvinti maisto atliekų mažinimo veiksmus Sąjungoje, sąrašą. Kadangi Sąjungoje daugiau nei pusė maisto atliekų susidaro namų ūkiuose, piliečių įžvalgos apie maisto atliekų prevenciją yra ypač svarbios. Savo galutinėse rekomendacijose Europos piliečių forumas maisto atliekų susidarymo klausimais pateikė tris pagrindines veiksmų kryptis, visų pirma stiprinti bendradarbiavimą maisto vertės grandinėje, skatinti maisto verslo iniciatyvas ir remti vartotojų elgsenos pokyčius. Forumo rekomendacijos ir toliau padės įgyvendinti bendrą Komisijos darbo programą, susijusią su maisto atliekų prevencija, ir galėtų tapti gairėmis, padedančiomis valstybėms narėms siekti maisto atliekų mažinimo tikslų;

(7) Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/31/EB ([4]) padaryti daliniai Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/12/EB ([5]) pakeitimai – ji nebetaikoma anglies dioksidui, surenkamam ir transportuojamam geologiškai saugoti ir jau geologiškai saugomam pagal Direktyvos 2009/31/EB reikalavimus. Tačiau tas dalinis pakeitimas nebuvo įtrauktas į Direktyvą 2008/98/EB, kuria panaikinama Direktyva 2006/12/EB. Todėl teisiniam tikrumui užtikrinti šia iš dalies keičiančia direktyva minėtas dalinis pakeitimas įtraukiamas į Direktyvą 2008/98/EB;

(8) į Direktyvą 2008/98/EB turėtų būti įtrauktos šios terminų apibrėžtys: tekstilės, su tekstile susijusių ar avalynės gaminių gamintojas, tiekimas rinkai, interneto platforma, užsakymų vykdymo paslaugų teikėjas, socialinės ekonomikos subjektas, vartotojas, galutinis naudotojas, neparduotas vartojimo gaminys ir gamintojo atsakomybę įgyvendinanti organizacija, – susijusios su tekstilės gaminiams taikomos didesnės gamintojo atsakomybės įgyvendinimu, kad būtų paaiškinta tų sąvokų ir susijusių pareigų taikymo sritis;

(9) nepaisant to, kad vis geriau suvokiamas neigiamas maisto atliekų susidarymo poveikis ir pasekmės, ir nepaisant Sąjungos ir valstybių narių lygmeniu prisiimtų politinių įsipareigojimų bei vadovaujantis 2015 m. gruodžio 2 d. Komisijos komunikatu „Uždaro ciklo kūrimas. ES žiedinės ekonomikos veiksmų planas“ įgyvendintų Sąjungos priemonių, maisto atliekų susidarymas nemažėja tiek, kiek reikia, kad būtų padaryta reikšminga pažanga siekiant įgyvendinti DVT 12.3 uždavinį. Norint užtikrinti reikšmingą indėlį siekiant įgyvendinti DVT 12.3 uždavinį, priemonės, kurių turi imtis valstybės narės, turėtų būti sustiprintos, kad įgyvendindamos šią direktyvą ir kitas tinkamas priemones maisto atliekų susidarymui mažinti jos darytų pažangą siekiant šio tikslo. Todėl šioje direktyvoje nustatomos intervencijos sritys, kuriose valstybės narės turėtų atitinkamai pritaikyti arba priimti priemones, taikomas kiekviename maisto tiekimo grandinės etape;

(10) kalbant apie maisto atliekų prevenciją, valstybės narės tam tikru mastu buvo parengusios vartotojams ir maisto tvarkymo subjektams skirtą komunikacinę medžiagą ir vykdė jiems skirtas kampanijas. Tačiau šie veiksmai labiausia buvo orientuojami į informuotumo didinimą, o ne elgsenos pokyčių skatinimą. Kad būtų išnaudotas visas maisto atliekų mažinimo potencialas ir užtikrinta ilgalaikė pažanga, reikėtų parengti elgsenos pokyčius skatinančias intervencines priemones, pritaikyti jas konkrečioms valstybių narių situacijoms bei poreikiams ir pilnai integruoti į nacionalines maisto atliekų prevencijos programas. Taip pat svarbu atsižvelgti į mitybos įpročių pokyčius, regioninius žiedinius sprendimus, įskaitant viešojo ir privataus sektorių partnerystes ir piliečių dalyvavimą, taip pat pritaikymą konkretiems regionų, pavyzdžiui, atokiausių regionų ar salų, poreikiams;

([4]) 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/31/EB dėl anglies dioksido geologinio saugojimo, iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 85/337/EEB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas 2000/60/EB, 2001/80/EB, 2004/35/EB, 2006/12/EB, 2008/1/EB ir Reglamentą (EB) Nr. 1013/2006 (OL L 140, 2009 6 5, p. 114, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/31/oj).

([5]) 2006 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/12/EB dėl atliekų (OL L 114, 2006 4 27, p. 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/12/oj).

(11) Sąjungos maisto tiekimo grandinėse vis dar yra žemės ūkio ir maisto produktų tiekėjų ir pirkėjų derybinės galios skirtumų. Tai ypač pasakytina apie žemės ūkio produktus, nes jie daugiau ar mažiau linkę gesti. Todėl valstybės narės turėtų imtis visų tinkamų veiksmų siekdamos užtikrinti, kad dėl priemonių, kurių imamasi siekiant įgyvendinti šioje direktyvoje nustatytus maisto atliekų mažinimo tikslus, nesumažėtų žemės ūkio produktų tiekėjų derybinė galia arba tokių tiekėjų atžvilgiu nepadidėtų nesąžiningos prekybos praktika, draudžiama pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2019/633 ([6]);

(12) Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas bei Europos pasirengimo apsirūpinimo maistu krizėms ir reagavimo į jas mechanizmas yra pripažinę pakuočių indėlį mažinant maisto atliekų kiekį ir užtikrinant maisto tiekimą ir apsirūpinimo maistu saugumą. Todėl tomis aplinkybėmis tikslinga, kad valstybės narės skatintų ir propaguotų tokius technologinius sprendimus, kuriais prisidedama prie maisto atliekų susidarymo prevencijos, kaip aktyviosios pakuotės, skirtos supakuoto maisto tinkamumo vartoti laikui pratęsti arba jo būklei išlaikyti ar pagerinti, ypač vežant ir sandėliuojant, ir patogios naudoti priemonės, atitinkančios Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1169/2011 ([7]) – taip prisidedant prie vis dar saugaus vartoti maisto bereikalingo išmetimo prevencijos;

(13) atsižvelgiant į novatoriškų ir technologinių sprendimų potencialą mažinti maisto atliekų susidarymą, valstybės narės turėtų remti tokius sprendimus, kuriais tiksliai nurodomas maisto produkto tinkamumo vartoti laikas, užtikrinama maisto sauga ir pagal Reglamentą (ES) Nr. 1169/2011 vartotojams pateikiama aiški ir lengvai suprantama informacija, be kita ko, nurodomos šios datos: minimalus tinkamumo vartoti terminas arba „tinka vartoti iki“;

(14) norint pasiekti rezultatų trumpuoju laikotarpiu, o maisto tvarkymo subjektams, vartotojams ir valdžios institucijoms suteikti reikiamą ilgesnio laikotarpio perspektyvą, reikėtų nustatyti kiekybinius maisto atliekų susidarymo mažinimo tikslus, kuriuos valstybės narės turėtų pasiekti iki 2030 m.;

(15) atsižvelgiant į Sąjungos įsipareigojimą siekti įgyvendinti DVT 12.3 uždavinį, tikimasi, kad maisto atliekų mažinimo tikslų, kuriuos valstybės narės turi pasiekti iki 2030 m., nustatymas suteiktų tvirtą politinę paskatą imtis veiksmų ir užtikrinti reikšmingą indėlį siekiant visuotinių tikslų. Tačiau, atsižvelgiant į teisiškai privalomą tokių tikslų pobūdį, jie turėtų būti proporcingi, turėtų būti įmanoma juos pasiekti ir įgyvendinti, o juos nustatant reikėtų atsižvelgti į įvairių maisto tiekimo grandinės dalyvių, visų pirma labai mažų ir mažųjų įmonių, vaidmenį bei pajėgumus. Todėl nustatant teisiškai privalomus tikslus reikėtų laikytis laipsniško požiūrio, pradedant nuo žemesnio lygio nei nustatytas pagal DVT, kad būtų užtikrintas nuoseklus valstybių narių atsakas ir reali pažanga siekiant įgyvendinti DVT 12.3 uždavinį;

(16) maisto atliekų mažinimas reikšmingą teigiamą poveikį aplinkai daro bet kuriame maisto tiekimo grandinės etape. Maisto atliekų susidarymui gamybos ir vartojimo etapuose mažinti būtina taikyti skirtingus metodus bei priemones ir įtraukti įvairias suinteresuotųjų subjektų grupes. Todėl, kiek tai susiję su perdirbimu ir gamyba, turėtų būti nustatytas vienas maisto atliekų susidarymo mažinimo tikslas, o kiek tai susiję su mažmenine prekyba maistu ir kitokiu maisto skirstymu, restoranais ir maitinimo paslaugų įmonėmis bei namų ūkiais – kitas tikslas;

(17) atsižvelgiant į tai, kad maisto tiekimo grandinės skirstymo ir vartojimo etapai priklauso vienas nuo kito, ypač į mažmeninės prekybos praktikos įtaką vartotojų elgsenai ir maisto vartojimo namuose bei maitinimo įstaigose santykį, tiems maisto tiekimo grandinės etapams reikėtų nustatyti vieną bendrą tikslą. Kiekvienam iš tų etapų nustačius atskirus tikslus, atsirastų nereikalingo sudėtingumo ir sumažėtų valstybių narių lankstumas sutelkti dėmesį į konkrečias joms rūpimas sritis. Kad būtų išvengta pernelyg didelės naštos, kuri tam tikriems veiklos vykdytojams susidarytų nustačius bendrą tikslą, valstybės narės, nustatydamos priemones šiam bendram tikslui pasiekti, turėtų atsižvelgti į proporcingumo principą;

([6]) 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/633 dėl įmonių vienų kitoms taikomos nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje (OL L 111, 2019 4 25, p. 59, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/633/oj).

([7]) 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1169/2011 dėl informacijos apie maistą teikimo vartotojams, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1924/2006 ir (EB) Nr. 1925/2006 bei kuriuo panaikinami Komisijos direktyva 87/250/EEB, Tarybos direktyva 90/496/EEB, Komisijos direktyva 1999/10/EB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/13/EB, Komisijos direktyvos 2002/67/EB ir 2008/5/EB bei Komisijos reglamentas (EB) Nr. 608/2004 (OL L 304, 2011 11 22, p. 18, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1169/oj).

(18) demografiniai pokyčiai daro didelę įtaką tam, kiek suvartojama maisto ir kiek susidaro maisto atliekų. Todėl bendras maisto atliekų mažinimo tikslas, taikomas mažmeninės prekybos maistu ir kituose maisto skirstymo etapuose, taip pat restoranams ir maitinimo paslaugų įmonėms bei namų ūkiams, turėtų būti išreikštas vienam gyventojui tenkančio maisto atliekų kiekio procentiniu pokyčiu, kad būtų atsižvelgta į gyventojų skaičiaus pokyčius. Kadangi turistai nėra įskaičiuojami į bendrą populiaciją, o valstybėse narėse turizmo apimtys gali didėti arba mažėti atitinkamu laikotarpiu, kuriam nustatomas maisto atliekų kiekio mažinimo tikslas, apskaičiuotas vienam gyventojui ir taikomas mažmeninės prekybos maistu ir kituose maisto skirstymo etapuose, taip pat restoranams ir maitinimo paslaugų įmonėms bei namų ūkiams, atsižvelgdama į turizmo srautus Komisija turėtų patvirtinti korekcinį koeficientą, kad padėtų valstybėms narėms pasiekti tą maisto atliekų kiekio mažinimo tikslą;

(19) 2020 m. buvo pirmieji metai, kai valstybės narės, taikydamos Komisijos deleguotajame sprendime (ES) 2019/1597 ([8]) nustatytą suderintą metodiką, išmatavo maisto atliekų kiekį. Tačiau dėl apsaugos priemonių, kurių imtasi per COVID-19 pandemiją, 2020 m. duomenys nelaikomi reprezentatyviais, kiek tai susiję su tam tikrose valstybėse narėse susidariusių maisto atliekų kiekiu. Tokie gali būti ir metiniai duomenys, surinkti 2021 m., 2022 m. ir 2023 m. Todėl nustatant maisto atliekų mažinimo tikslus tikslinga kaip ataskaitinį laikotarpį naudoti 2021–2023 m. metinį vidurkį, kartu alternatyviai leidžiant naudoti 2020 m. duomenis. Valstybėms narėms, kurios gali įrodyti, kad, taikydamos metodus, atitinkančius Deleguotąjį sprendimą (ES) 2019/1597, maisto atliekų kiekį išmatuodavo ir anksčiau nei 2020 m., turėtų būti leidžiama kaip ataskaitinį laikotarpį naudoti ir ankstesnius metus nei 2020 m.;

(20) siekiant užtikrinti, kad laipsniškas požiūris į visuotinio tikslo įgyvendinimą padėtų įvykdyti užsibrėžtus uždavinius, turėtų būti peržiūrėtos ir, jei tikslinga, patikslintos maisto atliekų mažinimo teisiškai privalomų tikslų normos, kad būtų atsižvelgiama į valstybių narių laikui bėgant daromą pažangą, taip pat į bet kokį galimą gamybos kiekių pokyčių maisto perdirbimo ir gamybos sektoriuje poveikį. Tai leistų prireikus pakoreguoti tikslus, kad būtų didinamas Sąjungos indėlis, ir geriau juos suderinti su DVT 12.3 uždaviniu, kuris turi būti pasiektas iki 2030 m., taip pat numatyti tolesnės pažangos po šios datos kryptį. Siekiant toliau remti pirminių gamintojų pastangas mažinti maisto atliekų susidarymą ir nuostolius, būtina šalinti žinių spragas, kad būtų galima nustatyti tinkamus svertus tokiam atliekų susidarymui ir nuostoliams mažinti;

(21) siekiant užtikrinti geresnį, savalaikiškesnį ir vienodesnį nuostatų, susijusių su maisto atliekų prevencija, įgyvendinimą, iš anksto numatyti šių nuostatų įgyvendinimo trūkumus ir sudaryti sąlygas imtis veiksmų anksčiau, nei sueis tikslų įgyvendinimo terminai, turėtų būti išplėsta 2018 m. įdiegta ankstyvojo perspėjimo ataskaitų sistema, kad ji apimtų ir maisto atliekų mažinimo tikslus;

(22) pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 191 straipsnio 2 dalyje nurodytą principą „teršėjas moka“ itin svarbu, kad gamintojai tam tikrus tekstilės, su tekstile susijusius ar avalynės gaminius rinkai valstybės narės teritorijoje tiekiantys pirmą kartą, prisiimtų atsakomybę už jų tvarkymą pasibaigus jų gyvavimo ciklui, taip pat pratęstų jų gyvavimo ciklą, naudotus tekstilės, su tekstile susijusius ir avalynės gaminius, kurie įvertinti kaip tinkami pakartotiniam naudojimui, tiekdami rinkai pakartotiniam naudojimui. Siekiant įgyvendinti principą „teršėjas moka“, tikslinga nustatyti tekstilės, su tekstile susijusių ar avalynės gaminių tvarkymo pareigas gamintojams, be kita ko, visiems gamintojams, importuotojams ar platintojams, kurie, nepriklausomai nuo naudojamo pardavimo būdo, įskaitant pardavimą pagal nuotolinės prekybos sutartis, apibrėžtas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/83/ES ([9]) 2 straipsnio 7 dalyje, savo vardu arba naudodami savo prekių ženklą valstybės narės teritorijoje profesinės veiklos tikslais tuos gaminius tiekia rinkai pirmą kartą. Tarp gamintojų, kuriems taikoma didesnė gamintojo atsakomybė, neturėtų patekti savarankiškai dirbantys siuvėjai, gaminantys individualizuotus gaminius, atsižvelgiant į mažesnį jų vaidmenį tekstilės rinkoje, taip pat tie gamintojai, kurie rinkai pirmą kartą tiekia naudotus tekstilės, su tekstile susijusius ar avalynės gaminius, kurie įvertinti kaip tinkami pakartotiniam naudojimui, arba tekstilės, su tekstile susijusius ar avalynės gaminius, gautus iš tokių naudotų ar atliekomis tapusių gaminių arba jų dalių, siekiant Sąjungoje skatinti pakartotinį jų naudojimą ir ilgesnę naudojimo trukmę, įskaitant taisymą, atnaujinimą, patobulinimą, perdarymą ir kūrybinį perdirbimą, kai pakeičiamos tam tikros pirminio gaminio funkcijos;

([8]) 2019 m. gegužės 3 d. Komisijos deleguotasis sprendimas (ES) 2019/1597, kuriuo, siekiant vienodo maisto atliekų kiekio matavimo, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB papildoma nuostatomis dėl bendros metodikos ir būtiniausių kokybės reikalavimų (OL L 248, 2019 9 27, p. 77, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_del/2019/1597/oj).

([9]) 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/83/ES dėl vartotojų teisių, kuria iš dalies keičiamos Tarybos direktyva 93/13/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 1999/44/EB bei panaikinamos Tarybos direktyva 85/577/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/7/EB (OL L 304, 2011 11 22, p. 64, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/83/oj).

(23) šios iš dalies keičiančios direktyvos kontekste naudoti tekstilės gaminiai turėtų būti suprantami kaip atskirai surinkti tekstilės gaminiai, kuriuos išmeta galutinis naudotojas, nepriklausomai nuo to, ar jie išmetami ketinant juos pakartotinai naudoti ir ar įmanoma tai padaryti. Naudoti tekstilės gaminiai tame etape galėtų būti arba tinkami pakartotiniam naudojimui, arba atliekos, nes jie dar nėra įvertinti. Todėl atskirai surinkti naudoti tekstilės gaminiai nuo jų surinkimo momento turėtų būti laikomi atliekomis, nebent galutiniai naudotojai juos tiesiogiai surinkimo vietoje perdavė pakartotinio naudojimo veiklos vykdytojui arba socialinės ekonomikos subjektui, kuris juos tiesiogiai ir profesionaliai įvertino kaip tinkamus pakartotiniam naudojimui. Naudoti tekstilės gaminiai, kurie įvertinti kaip tinkami pakartotiniam naudojimui, turėtų būti suprantami kaip tekstilės gaminiai, kurie po surinkimo, rūšiavimo, parengimo pakartotiniam naudojimui arba po tiesioginio profesionalaus įvertinimo surinkimo vietoje buvo įvertinti kaip tinkami pakartotiniam naudojimui. Naudoti tekstilės gaminiai, kurie įvertinti kaip tinkami pakartotiniam naudojimui, neturėtų būti laikomi tekstilės atliekomis;

(24) 2021 m. gruodžio 9 d. Komisijos komunikate „Žmonėms tarnaujančios ekonomikos kūrimas: socialinės ekonomikos veiksmų planas“ teigiama, kad socialinė ekonomika apima įvairius subjektus, kurių verslo ir organizaciniai modeliai skiriasi. Tie subjektai veiklą vykdo įvairiuose ekonomikos sektoriuose. Trys pagrindiniai socialinės ekonomikos principai yra šie: i) pirmenybę teikti žmonėms, taip pat socialiniams arba aplinkosaugos tikslams, o ne pelnui; ii) visą pelną ir perteklių arba didžiąją jų dalį reinvestuoti taip, kad būtų galima toliau siekti socialinių ar aplinkosauginių tikslų ir vykdyti veiklą savo narių ar naudotojų arba visos visuomenės labui, ir iii) laikytis demokratinio arba dalyvaujamojo valdymo principų. Šiuo atžvilgiu socialinės ekonomikos subjektai gali būti kooperatyvai, savidraudos draugijos, asociacijos, įskaitant labdaros organizacijas, ir fondai; tai taip pat gali būti religinės ir bažnytinės organizacijos. Socialinės ekonomikos subjektai taip pat apima privatinės teisės subjektus, kurie yra socialinės įmonės, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2021/1057 ([10]);

(25) atskiro tekstilės gaminių surinkimo organizavimo arba tokio organizavimo planavimo būdai labai skiriasi, tiek taikant didesnės gamintojo atsakomybės sistemas, tiek kitus metodus. Kalbant apie didesnės gamintojo atsakomybės sistemas, taip pat esama didelių skirtumų, pavyzdžiui, susijusių su į jų aprėptį patenkančiais gaminiais, gamintojų atsakomybe ir valdymo modeliais. Todėl Direktyvoje 2008/98/EB nustatytos taisyklės dėl didesnės gamintojo atsakomybės turėtų būti taikomos tekstilės, su tekstile susijusių ar avalynės gaminių gamintojams skirtoms didesnės gamintojo atsakomybės sistemoms. Tačiau tos taisyklės turėtų būti dar papildytos konkrečiomis nuostatomis, susijusiomis su tekstilės sektoriaus ypatumais, visų pirma didele mažųjų ir vidutinių įmonių (MVĮ) dalimi tarp gamintojų, socialinės ekonomikos subjektų vaidmeniu ir pakartotinio naudojimo svarba didinant tekstilės vertės grandinės tvarumą. Tos taisyklės taip pat turėtų būti išsamesnės ir labiau suderintos, kad nebūtų kuriama susiskaidžiusi rinka, galinti turėti neigiamą poveikį sektoriui, ypač labai mažoms įmonėms ir MVĮ, tekstilės gaminių surinkimo ar apdorojimo, įskaitant perdirbimą, srityse, taip pat kad būtų numatytos aiškios paskatos kurti tvarius tekstilės gaminius ir vykdyti tvarią politiką ir sudaromos palankesnės sąlygos antrinių žaliavų rinkoms. Tame kontekste valstybės narės raginamos apsvarstyti galimybę įgalioti daugiau gamintojo atsakomybę įgyvendinančių organizacijų, nes tokių gamintojo atsakomybę įgyvendinančių organizacijų konkurencija gali suteikti daugiau naudos vartotojams, paskatinti inovacijas, sumažinti sąnaudas, pagerinti atskirą tekstilės gaminių surinkimą ir padidinti gamintojų, norinčių sudaryti sutartis su tokiomis organizacijomis, pasirinkimo galimybes;

(26) Europos aplinkos agentūros duomenimis, šiuo metu naujiems drabužiams gaminti žiediniu būdu naudojama mažiau nei 1 % visų drabužių atliekų. Be to, dauguma tekstilės gaminių nėra sukurti laikantis žiediškumo principų, o 78 % visų tekstilės gaminių reikia išardyti prieš juos perdirbant į kitus tekstilės gaminius. Kad būtų remiama ir skatinama technologijų ir infrastruktūros plėtra ir skatinamas ekologinis tekstilės gaminių kūrimas, turėtų būti skatinamos investicijos į žiedinę tekstilę tekstinės atliekų prevencijos, surinkimo, rūšiavimo, pakartotinio naudojimo ir pakartotinio naudojimo vietoje tikslais, taip pat perdirbimo ir pluošto perdirbimo į pluoštą tikslais. Skaičiuojama, kad bendras susidariusių tekstilės atliekų, apimančių drabužius ir avalynę, namų apyvokos tekstilės gaminius, techninius tekstilės gaminius ir atliekas, susidarančias laikotarpiu po gamybos ir iki vartojimo, kiekis sudaro 12,6 mln. tonų. Tai apima frakcijas, kurios išmetamos tekstilės gamybos metu, mažmeninės prekybos etape ir namų ūkių bei komercinių subjektų kaip atliekos;

(27) valstybės narės turėtų reikalauti, kad gamintojo atsakomybę įgyvendinančios organizacijos užtikrintų savo žinioje turimų duomenų, susijusių su privačia informacija arba informacija, tiesiogiai siejama su konkrečiais gamintojais ar jų įgaliotais atstovais, konfidencialumą. Pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2016/679 ([11]) tas konfidencialumas turi būti išlaikomas visuose duomenų tvarkymo, saugojimo ir pranešimo procesuose ir turi būti įdiegtos griežtos saugumo priemonės ir duomenų apsaugos standartai, kad būtų užkertamas kelias neteisėtai prieigai prie duomenų arba galimiems duomenų saugumo pažeidimams;

([10]) 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1057, kuriuo nustatomas „Europos socialinis fondas +“ (ESF+) ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1296/2013 (OL L 231, 2021 6 30, p. 21, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1057/oj).

([11]) 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016 5 4, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

(28) namų apyvokos tekstilė, drabužiai ir drabužių priedai sudaro didžiausią Sąjungoje sunaudojamos tekstilės dalį ir labiausiai prisideda prie netvarių perteklinės gamybos ir perteklinio vartojimo modelių. Be to, visos valstybėse narėse veikiančios atskiro surinkimo sistemos visų pirma skirtos namų apyvokos tekstilės gaminiams ir drabužiams, taip pat kitiems drabužiams, drabužių priedams ir avalynei, kurie jau buvo naudoti ir yra daugiausia sudaryti ne iš tekstilės. Todėl į nustatytos didesnės gamintojo atsakomybės sistemos taikymo sritį turėtų patekti tekstilės, su tekstile susiję ir avalynės gaminiai, skirti naudoti namų ūkio arba kitoms reikmėms, jeigu tokie IVc priede išvardyti gaminiai savo pobūdžiu ir sudėtimi yra panašūs į namų ūkio reikmėms naudojamus gaminius. Kiti naudojimo būdai, kai IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių pobūdis ir sudėtis yra panašūs į namų ūkio reikmėms naudojamų gaminių, turėtų apimti ir profesionalų naudojimą, nebent pareigos įdiegti specialias atskiro surinkimo sistemas ir atlikti paskesnes atliekų apdorojimo operacijas tokiems profesionaliam naudojimui skirtiems gaminiams jau yra numatytos šios iš dalies keičiančios direktyvos nuostatose, išskyrus nuostatas, kurios nėra įtrauktos į straipsnius, susijusius su didesne gamintojo atsakomybe už tekstilės gaminius ir tekstilės atliekų tvarkymą, arba kituose atitinkamuose Sąjungos ir nacionalinės teisės aktuose. Profesionaliam naudojimui, įskaitant karinį naudojimą, skirtiems gaminiams, kurie gali kelti pavojų saugai, sveikatai ir higienai arba kelti saugumo problemų, neturėtų būti taikomos didesnės gamintojo atsakomybės sistemos, nustatytos IVc priede išvardytiems tekstilės, su tekstile susijusiems ir avalynės gaminiams. Siekiant gamintojams užtikrinti teisinį tikrumą dėl gaminių, kuriems taikoma didesnė gamintojo atsakomybė, į taikymo sritį patenkantys gaminiai turėtų būti identifikuojami pagal Kombinuotosios nomenklatūros (KN) kodus, laikantis Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2658/87 ([12]) I priedo;

(29) pagal kitos kadencijos Europos Komisijai (2024–2029 m.) skirtas politines gaires Komisija rengs naują žiedinės ekonomikos aktą, kad padėtų kurti antrinių medžiagų rinkos paklausą ir bendrąją atliekų rinką, visų pirma kiek tai susiję su ypatingos svarbos žaliavomis. Atsižvelgiant į tai turėtų būti atnaujinti Sąjungos teisės aktai dėl atliekų, o Komisija įvertins poreikį iš dalies pakeisti Direktyvos 2008/98/EB 8, 8a ir 10 straipsnius, kad būtų nustatyta didesnė gamintojo atsakomybė papildomiems atliekų srautams, pavyzdžiui, dėl čiužinių ir kilimų, ir kad būtų geriau suderintos atliekų naudojimo operacijos ir didesnės gamintojo atsakomybės reikalavimai, be kita ko, taikomi gamintojų registrams;

(30) tekstilės sektoriuje naudojama daug išteklių. Kalbant apie žaliavų ir tekstilės gamybą, didžiausias su drabužių, avalynės ir namų apyvokos tekstilės gaminių naudojimu Sąjungoje susijęs spaudimas ir poveikis patiriami trečiosiose valstybėse. Visų pirma 73 % Europoje naudojamų drabužių ir namų ūkio tekstilės gaminių yra importuojami. Tačiau toks spaudimas ir poveikis taip pat veikia Sąjungą, nes daro visuotinį poveikį klimatui ir aplinkai. Todėl tekstilės atliekų prevencija, parengimas pakartotiniam naudojimui ir perdirbimas gali padėti sumažinti šio sektoriaus aplinkosauginį pėdsaką pasaulyje, taip pat ir Sąjungoje. Be to, dabartinis tekstilės atliekų tvarkymas neefektyviai naudojant išteklius neatitinka atliekų hierarchijos ir daro žalą aplinkai tiek Sąjungoje, tiek trečiosiose valstybėse, be kita ko, dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų, išmetamų deginant atliekas ir jas šalinant sąvartynuose;

(31) didesne gamintojo atsakomybe už tekstilės, su tekstile susijusius ir avalynės gaminius siekiama užtikrinti aukšto lygio aplinkos ir sveikatos apsaugą Sąjungoje, sukurti surinkimo, rūšiavimo, pakartotinio naudojimo, parengimo pakartotiniam naudojimui ir perdirbimo, visų pirma pluošto perdirbimo į pluoštą, ekonomiką, taip pat suteikti paskatų gamintojams užtikrinti, kad jų gaminiai būtų kuriami laikantis žiediškumo principų. Siekiant užtikrinti, kad didesnės gamintojo atsakomybės pareigos nebūtų taikomos atgaline data ir atitiktų teisinio tikrumo principą, tekstilės, su tekstile susijusių ar avalynės gaminių gamintojai turėtų finansuoti surinkimo, rūšiavimo pakartotiniam naudojimui, parengimo pakartotiniam naudojimui ir perdirbimo išlaidas, taip pat surinktų naudotų ir atliekomis tapusių tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių, įskaitant atliekomis laikomus neparduotus vartojimo gaminius, kurie buvo patiekti valstybių narių teritorijoje po šios iš dalies keičiančios direktyvos įsigaliojimo datos, perdirbimo bei kitokio apdorojimo išlaidas. Tie gamintojai taip pat turėtų finansuoti šias išlaidas: surinktų mišrių komunalinių atliekų sudėties tyrimų atlikimo; galutinių naudotojų informavimo apie tekstilės gaminių poveikį ir tvarų tvarkymą; informacijos apie atskirą surinkimą, pakartotinį naudojimą ir kitokį apdorojimą teikimo; rūšiavimo ir perdirbimo technologijų ir paramos tekstilės, kurioje nėra susirūpinimą keliančių medžiagų, ekologinio projektavimo srities mokslinių tyrimų ir plėtros išlaidas;

(32) kadangi gamintojo mokėtini finansiniai įnašai turėtų padengti gaminių, kuriuos gamintojas tiekia Sąjungos rinkai, atliekų tvarkymo išlaidas, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad tais atvejais, kai tie gaminiai platinami Sąjungoje, būtų išvengta tokių įnašų mokėjimo daugiau nei vienoje valstybėje narėje. Todėl gamintojas turėtų mokėti didesnės gamintojo atsakomybės įnašus už gaminius, kuriuos jis tiekia valstybės narės, kurioje tokie gaminiai, tikėtina, taps atliekomis, rinkai, išskyrus tuos gaminius, kurie buvo išvežti iš tos valstybės narės teritorijos prieš juos parduodant galutiniams naudotojams arba prieš jiems tampant atliekomis;

([12]) 1987 m. liepos 23 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 2658/87 dėl tarifų ir statistinės nomenklatūros bei dėl Bendrojo muitų tarifo (OL L 256, 1987 9 7, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1987/2658/oj).

(33) vadovaujantis SESV 193 straipsniu, pagal SESV 192 straipsnį patvirtintos apsaugos priemonės neužkerta kelio jokiai valstybei narei Sutartyse ir teismų praktikoje nustatytomis sąlygomis ir toliau laikytis arba priimti griežtesnių apsaugos priemonių. Pavyzdžiui, valstybė narė labai mažoms įmonėms galėtų ir toliau taikyti didesnės gamintojo atsakomybės už tekstilės atliekas sistemą, kuri jau galioja šios iš dalies keičiančios direktyvos įsigaliojimo metu;

(34) gamintojai turėtų būti atsakingi už visų naudotų ir atliekomis tapusių tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių surinkimo sistemų sukūrimą ir užtikrinti, kad tie gaminiai vėliau būtų rūšiuojami pakartotiniam naudojimui, parengiami pakartotiniam naudojimui ir perdirbami, kad būtų kuo labiau didinamas dėvėtų drabužių ir avalynės prieinamumas ir mažinamas tekstilės atliekų, kurios apdorojamos pagal atliekų hierarchiją mažiau pageidaujamais būdais, kiekis. Veiksmingiausias būdas gerokai sumažinti tekstilės gaminių poveikį klimatui ir aplinkai yra užtikrinti, kad jie galėtų būti ir būtų naudojami ir pakartotinai naudojami ilgiau. Tai taip pat turėtų leisti taikyti tokius tvarius ir žiedinius verslo modelius kaip pakartotinis naudojimas, nuoma ir taisymas, grąžinimo paslaugos ir naudotų daiktų mažmeninė prekyba, kurie padėtų kurti naujas ekologiškas ir kokybiškas darbo vietas, o piliečiams suteiktų galimybių sutaupyti. Tam, kad tekstilės atliekų susidarymas nebūtų siejamas su sektoriaus augimu, labai svarbu nustatyti, kad gamintojai būtų atsakingi už dėl jų gaminių susidarančias atliekas. Gamintojai taip pat turėtų būti atsakingi už perdirbimą, visų pirma teikti pirmenybę tam, kad būtų daugiau pluošto perdirbama į pluoštą, ir už kitas naudojimo operacijas bei šalinimą;

(35) gamintojai ir gamintojo atsakomybę įgyvendinančios organizacijos turėtų finansuoti tekstilės perdirbimo, ypač pluošto perdirbimo į pluoštą masto didinimą – tokiu būdu būtų galima perdirbti įvairesnes medžiagas ir sukurti žaliavų šaltinį tekstilės gamybai Sąjungoje. Taip pat svarbu, kad gamintojai finansiškai remtų mokslinius tyrimus ir inovacijas, susijusius su automatinio rūšiavimo ir rūšiavimo pagal sudėtį sprendimų, leidžiančių atskirti ir perdirbti mišrias medžiagas bei nukenksminti atliekas, technologine plėtra, kad būtų galima diegti kokybiškus pluošto perdirbimo į pluoštą sprendimus ir panaudoti perdirbtą pluoštą. Siekiant palengvinti šios iš dalies keičiančios direktyvos reikalavimų laikymąsi, valstybės narės privalo užtikrinti, kad tekstilės sektoriaus ekonominės veiklos vykdytojai, ypač MVĮ, galėtų gauti informaciją ir pagalbą, kuri turėtų būti teikiama kaip rekomendacijos, finansinė parama, galimybė gauti finansavimą, specializuota valdymo ir personalo mokymo medžiaga arba organizacinė ir techninė pagalba. Jei tokia informacija ir pagalba finansuojamos iš valstybės išteklių, įskaitant atvejus, kai jos visiškai finansuojamos iš valdžios institucijos nustatytų ir iš atitinkamų įmonių surinktų įnašų, tai gali būti laikoma valstybės pagalba, kaip tai suprantama SESV 107 straipsnio 1 dalyje. Tokiais atvejais valstybės narės privalo užtikrinti, kad būtų laikomasi valstybės pagalbos taisyklių. Į privačiųjų ir viešųjų investicijų į tekstilės sektoriaus žiediškumą ir priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą telkimą taip pat yra orientuotos kelios Sąjungos finansavimo programos ir veiksmų planai, pavyzdžiui, Žiediškumo centrų iniciatyvos priemonės ir specialūs kvietimai teikti pasiūlymus pagal programą „Europos horizontas“. Taip pat būtina toliau vertinti, ar įmanoma nustatyti Sąjungos tekstilės gaminių perdirbimo tikslus, kad būtų remiama ir skatinama technologinė plėtra ir investicijos į perdirbimo infrastruktūrą, taip pat skatinamas ekologinis projektavimas perdirbimo tikslais;

(36) naudoti ir atliekomis tapę tekstilės, su tekstile susiję ir avalynės gaminiai turėtų būti renkami atskirai nuo kitų atliekų srautų, pavyzdžiui, metalų, popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, medienos ir biologinių atliekų, kad juos būtų galima pakartotinai naudoti ir kokybiškai perdirbti. Atsižvelgiant į poveikį aplinkai ir medžiagų nuostolius, atsirandančius dėl to, kad naudoti ir atliekomis tapę tekstilės gaminiai nesurenkami atskirai ir dėl to neapdorojami aplinkai saugiu būdu, naudotų ir atliekomis tapusių tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių surinkimo tinklas turėtų apimti visą valstybių narių teritoriją, įskaitant atokiausius regionus, būti arti galutinio naudotojo ir nebūti skirtas tik toms vietovėms ir gaminiams, kurių atveju surinkimas yra pelningas. Surinkimo tinklas turėtų būti organizuojamas bendradarbiaujant su kitais atliekų tvarkymo ir pakartotinio naudojimo sektoriuose veiklą vykdančiais subjektais, pavyzdžiui, savivaldybėmis ir socialinės ekonomikos subjektais. Atsižvelgiant į didelę naudą aplinkai ir klimatui, susijusią su pakartotiniu naudojimu, pagrindinis ir antrinis surinkimo tinklo tikslai turėtų būti atitinkamai pakartotinai naudoti ir perdirbti tinkamų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių surinkimas. Jei atskirai surenkamų atliekų kiekis nuolat didėtų, tai paskatintų geresnius pakartotinio naudojimo rezultatus ir kokybišką perdirbimą tekstilės tiekimo grandinėse, paskatintų kokybiškų antrinių žaliavų panaudojimą ir padėtų planuoti investicijas į tekstilės rūšiavimo ir perdirbimo infrastruktūrą. Norint patikrinti ir pagerinti surinkimo tinklo ir informavimo kampanijų veiksmingumą, surinktų mišrių komunalinių atliekų sudėties tyrimus reikėtų reguliariai atlikti bent NUTS 2 lygmeniu, kad būtų galima nustatyti, kiek jose yra atliekomis tapusios tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių. Be to, gamintojo atsakomybę įgyvendinančios organizacijos turėtų kasmet viešai skelbti informaciją apie atskiro surinkimo sistemų veiksmingumą ir atskirai surinktų atliekų kiekį pagal svorį, rodantį nuolatinį didėjimą;

(37) atsižvelgiant į svarbų socialinės ekonomikos subjektų vaidmenį esamose tekstilės surinkimo sistemose ir jų potencialą kurti vietinius, tvarius, dalyvaujamuosius ir įtraukius verslo modelius bei kokybiškas darbo vietas Sąjungoje, vadovaujantis 2021 m. gruodžio 9 d. Komisijos komunikate „Žmonėms tarnaujančios ekonomikos kūrimas: socialinės ekonomikos veiksmų planas“ išdėstytais tikslais, įvedant didesnės gamintojo atsakomybės sistemas būtų palaikoma ir remiama socialinės ekonomikos subjektų, dalyvaujančių naudotų tekstilės gaminių tvarkyme, veikla. Todėl tie subjektai turėtų būti laikomi atskiro surinkimo sistemų partneriais, remiančiais pakartotinio naudojimo ir taisymo masto didinimą ir kuriančiais kokybiškas darbo vietas visiems, ypač pažeidžiamoms grupėms. Rūšiavimo reikalavimai taip pat turėtų būti taikomi naudotiems ir atliekomis tapusiems tekstilės, su tekstile susijusiems ir avalynės gaminiams, kuriuos surenka socialinės ekonomikos subjektai. Tuo atžvilgiu socialinės ekonomikos subjektai taip pat turėtų kompetentingai institucijai teikti informaciją, vykdydami būtiniausias informacijos apie tekstilės gaminių surinkimą ir tolesnį tokios surinktos tekstilės tvarkymą teikimo pareigas. Valstybės narės turėtų galėti visiškai arba iš dalies atleisti socialinės ekonomikos subjektus nuo tokių pareigų teikti informaciją, jei dėl jų vykdymo tokiems subjektams tektų neproporcinga administracinė našta;

(38) gamintojai ir gamintojo atsakomybę įgyvendinančios organizacijos turėtų aktyviai dalyvauti teikiant informaciją galutiniams naudotojams, ypač vartotojams, apie tai, kad naudoti ir atliekomis tapę tekstilės, su tekstile susiję ir avalynės gaminiai turėtų būti renkami atskirai, kad galima naudotis surinkimo sistemomis ir kad galutiniai naudotojai atlieka svarbų vaidmenį užtikrinant atliekų prevenciją ir ekologiškai optimalų tekstilės atliekų tvarkymą. Jiems turėtų būti teikiama informacija apie tekstilės ir avalynės gaminių pakartotinio naudojimo priemonių prieinamumą ir tvaraus vartojimo naudą aplinkai, taip pat apie tekstilės drabužių pramonės poveikį aplinkai, sveikatai ir visuomenei. Galutiniai naudotojai taip pat turėtų būti informuojami apie tai, kad svarbu priimti informacija pagrįstus, atsakingus ir tvarius tekstilės vartojimo sprendimus ir užtikrinti ekologiškai optimalų atliekomis tapusių tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių tvarkymą. Tie informacijos teikimo reikalavimai taikomi kartu su reikalavimais dėl informacijos apie tekstilės gaminius teikimo galutiniams naudotojams, nustatytais Europos Parlamento ir Tarybos reglamentuose (ES) Nr. 1007/2011 ([13]) ir (ES) 2024/1781 ([14]). Informacijos visiems galutiniams naudotojams teikimui turėtų būti naudojamos šiuolaikinės informacinės technologijos. Informacija turėtų būti teikiama tiek tradiciniais būdais, kaip antai patalpų ir lauko plakatuose ir per socialinės žiniasklaidos kampanijas, tiek novatoriškesnėmis priemonėmis, kaip antai teikiant elektroninę prieigą prie svetainių per QR kodus;

(39) siekiant padidinti tekstilės gaminių žiediškumą ir aplinkos tvarumą bei sumažinti neigiamą poveikį klimatui ir aplinkai, Reglamentu (ES) 2024/1781 numatyta parengti privalomus tekstilės ir avalynės gaminių ekologinio projektavimo reikalavimus, kuriais, priklausomai nuo to, kas pagal poveikio vertinimą pasirodys naudinga tekstilės tvarumui aplinkos atžvilgiu didinti, bus reglamentuojamas tekstilės gaminių patvarumas, galimumas pakartotinai naudoti, pataisomumas ir pluošto perdirbimo į pluoštą potencialas, taip pat privalomoji perdirbtojo pluošto dalis tekstilės gaminiuose. Reglamentu (ES) 2024/1781 taip pat reglamentuojamas susirūpinimą keliančių medžiagų buvimas, kad būtų galima kuo labiau sumažinti šių medžiagų kiekį ir jas atsekti, siekiant sumažinti atliekų susidarymą ir pagerinti perdirbimą, taip pat sintetinių pluoštų patekimo į aplinką prevencija ir mažinimas, kad būtų gerokai sumažintas mikroplastiko patekimas į aplinką. Be to, veiksminga ekonominė priemonė, skatinanti kurti tvaresnius tekstilės gaminius, yra didesnės gamintojo atsakomybės rinkliavų diferencijavimas – tai savo ruožtu užtikrintų geresnį projektavimą, kuriuo laikomasi žiediškumo principų. Siekiant suteikti stiprią paskatą ekologiniam projektavimui ir kartu atsižvelgti į vidaus rinkos tikslus ir tekstilės sektoriaus, kurį daugiausia sudaro MVĮ, sudėtį, būtina suderinti didesnės gamintojo atsakomybės rinkliavų diferencijavimo kriterijus, remiantis svarbiausiais ekologinio projektavimo parametrais, kad tekstilės gaminius būtų galima apdoroti laikantis atliekų hierarchijos. Tų rinkliavų diferencijavimas pagal ekologinio projektavimo kriterijus turėtų būti grindžiamas ekologinio projektavimo reikalavimais ir jų matavimo metodikomis, priimtomis pagal Reglamentą (ES) 2024/1781 tekstilės ir avalynės gaminiams arba, jei tokie yra priimti, – pagal kitus Sąjungos teisės aktus, kuriais nustatomi suderinti tekstilės ir avalynės gaminių tvarumo kriterijai ir jų matavimo metodai. Tikslinga įgalioti Komisiją priimti suderintas rinkliavų diferencijavimo taisykles, siekiant užtikrinti, kad rinkliavų diferencijavimo kriterijai būtų suderinti su tais gaminiams taikomais reikalavimais;

([13]) 2011 m. rugsėjo 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1007/2011 dėl tekstilės pluoštų pavadinimų ir susijusio tekstilės gaminių pluoštų sudėties ženklinimo ir žymėjimo, kuriuo panaikinamos Tarybos direktyva 73/44/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 96/73/EB bei 2008/121/EB (OL L 272, 2011 10 18, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1007/oj).

([14]) 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1781, kuriuo nustatoma tvarių gaminių ekologinio projektavimo reikalavimų nustatymo sistema, iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2020/1828 ir Reglamentas (ES) 2023/1542 ir panaikinama Direktyva 2009/125/EB (OL L, 2024/1781, 2024 6 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1781/oj).

(40) pramoninė ir komercinė praktika, pavyzdžiui, ypač greita ir greitoji mada, turi įtakos gaminio naudojimo trukmei ir tikimybei, kad gaminys taps atliekomis dėl aspektų, kurie nebūtinai yra susiję su jo kūrimu ir dažnai yra nulemti rinkos segmentacijos. Dėl tokios praktikos gali atsitikti taip, kad gaminys bus išmestas per anksti, dar nepasibaigus jo potencialiam gyvavimo ciklui, o tai lems perteklinį tekstilės gaminių vartojimą ir dėl to vėliau susidarys perteklinis tekstilės atliekų kiekis. Kad tokia praktika būtų nustatoma geriau ir būtų sudarytos sąlygos ekologiniam didesnės gamintojo atsakomybės rinkliavų diferencijavimui, valstybės narės galėtų apsvarstyti tokius kriterijus kaip gaminio asortimento dydis, suprantamas kaip gaminių, kuriuos gamintojas siūlo pardavimui, unikalių kodų skaičius, nurodant kiekvienam rinkos segmentui nustatytas ribas, arba pasiūlymų dažnumas, suprantamas kaip gaminių, kuriuos gamintojas siūlo pardavimui kiekviename rinkos segmente per tam tikrą laikotarpį, unikalių kodų skaičius, arba taisymo paskatos, suprantamos kaip tikimybė, kad gaminys bus taisomas, remiantis taisymo kaštų ir gaminio kainos santykiu arba tuo, kad gamintojas teikia taisymo paslaugą;

(41) valstybės narės, nustatydamos, kokį didesnės gamintojo atsakomybės finansinį įnašą reikėtų mokėti labai mažoms įmonėms, turėtų atsižvelgti į tokius kriterijus kaip tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių, kurie tiekiami rinkai, kiekis, kad būtų užtikrintas proporcingas požiūris ir kuo labiau sumažinta informacijos teikimo pareigų;

(42) kad galėtų stebėti, ar gamintojai laikosi finansinių ir organizacinių pareigų, kiek tai susiję su naudotų ir atliekomis tapusių tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių, kuriuos jie pirmą kartą tiekia rinkai valstybės narės teritorijoje, tvarkymu, kiekviena valstybė narė turėtų sukurti ir tvarkyti gamintojų registrą, o gamintojai turėtų būti įpareigoti jame registruotis. Tai registracijai palengvinti registracijos reikalavimai ir formatas visoje Sąjungoje turėtų būti kuo labiau suderinti, ypač tuomet, kai gamintojai tekstilės, su tekstile susijusius ar avalynės gaminius pirmą kartą rinkai teikia skirtingose valstybėse narėse. Registre pateikiama informacija turėtų būti prieinama tiems subjektams, kurie dalyvauja tikrinant, ar laikomasi didesnės gamintojo atsakomybės pareigų ir ar užtikrinamas tų pareigų vykdymas;

(43) kadangi 99 % tekstilės sektoriaus sudaro MVĮ, įgyvendinant didesnės gamintojo atsakomybės sistemą, taikomą tekstilės, su tekstile susijusiems ir avalynės gaminiams, turėtų būti siekiama kuo labiau sumažinti administracinę naštą. Todėl didesnė gamintojo atsakomybė turėtų būti užtikrinama kolektyviai, t. y. atsakomybę gamintojų vardu turėtų įgyvendinti gamintojo atsakomybę įgyvendinančios organizacijos, įskaitant visas atitinkamos valstybės narės įsteigtas valstybės valdomas gamintojo atsakomybę įgyvendinančias organizacijas. Gamintojo atsakomybę įgyvendinančioms organizacijoms turėtų būti privaloma gauti valstybės narės leidimą ir jos turėtų dokumentais įrodyti, *inter alia*, kad turi reikiamų finansinių išteklių dėl didesnės gamintojo atsakomybės pareigų patiriamoms išlaidoms padengti. Kadangi valstybės valdomų gamintojo atsakomybę įgyvendinančių organizacijų atveju atstovaujamo gamintojo įgaliojimas neegzistuoja, šioje direktyvoje nustatyti reikalavimai dėl tokio įgaliojimo neturėtų būti taikomi;

(44) vadovaujantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2022/2065 ([15]) 30 straipsniu interneto platformų, leidžiančių vartotojams su prekiautojais sudaryti nuotolinės prekybos sutartis, paslaugų teikėjai, prieš leisdami gamintojui naudotis jų paslaugomis, turi iš to prekiautojo gauti tam tikrą identifikuojamąją informaciją ir prekiautojo patvirtinimą, kad jis įsipareigoja siūlyti tik tuos gaminius ar paslaugas, kurie atitinka taikomas Sąjungos teisės taisykles. Šios direktyvos tikslais gamintojai, siūlantys pirmą kartą rinkai tiekiamus tekstilės, su tekstile susijusius ar avalynės gaminius Sąjungoje esantiems vartotojams, turėtų būti laikomi prekiautojais, kaip tai suprantama Reglamento (ES) 2022/2065 30 straipsnyje;

(45) siekiant užtikrinti veiksmingą didesnės gamintojo atsakomybės pareigų vykdymą, registracija tekstilės gamintojų registre, sukurtame pagal šią direktyvą, turėtų būti laikoma tinkama informacija Reglamento (ES) 2022/2065 30 straipsnio 1 dalies d punkto tikslais. To reglamento 30 straipsnio 1 dalies e punkte nurodytas patvirtinimas taip pat turėtų apimti gamintojo įsipareigojimą siūlyti tik tuos tekstilės, su tekstile susijusius ar avalynės gaminius, kuriems taikomi šioje direktyvoje nustatyti didesnės gamintojo atsakomybės reikalavimai. Reglamento (ES) 2022/2065 30 straipsnio 1 dalies d ir e punktuose nustatytų reikalavimų laikymasis neturėtų būti suprantamas kaip bendroji pareiga stebėti informaciją, kurią interneto platformų, leidžiančių vartotojams su gamintojais sudaryti nuotolinės prekybos sutartis, paslaugų teikėjai perduoda ar saugo, arba aktyviai ieškoti faktų ar aplinkybių, kurie bylotų apie neteisėtą veiklą. Kalbant apie tuos reikalavimus, tokių platformų paslaugų teikėjams taikomos Reglamento (ES) 2022/2065 IV skyriuje nustatytos vykdymo užtikrinimo taisyklės;

([15]) 2022 m. spalio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/2065 dėl bendrosios skaitmeninių paslaugų rinkos, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2000/31/EB (Skaitmeninių paslaugų aktas) (OL L 277, 2022 10 27, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

(46) be to, gali pasitaikyti ir nepageidaujamų piktnaudžiavimo atvejų, kiek tai susiję su užsakymų vykdymo paslaugų teikėjais. Šia direktyva nustatomos nuostatos, kuriomis siekiama tokiems nepageidaujamiems atvejams užkirsti kelią, laikantis požiūrio, panašaus į nustatytąjį Reglamente (ES) 2022/2065, kiek tai susiję su interneto platformų paslaugų teikėjais;

(47) sparčiai auganti elektroninės prekybos rinka teikia daug galimybių, tačiau taip pat yra didelis iššūkis, ypač kiek tai susiję su aplinkosauga. Nors Reglamentu (ES) 2022/2065 draudžiama nustatyti bendrąsias stebėsenos pareigas tarpininkavimo paslaugų teikėjams, jame nustatyta aiški interneto platformų paslaugų teikėjų atsakomybė ir išsamaus patikrinimo prievolės, kad būtų kovojama su neteisėtu turiniu, prieinamu naudojantis jų paslaugomis. Visų pirma, pagal to reglamento III skyriaus 4 skirsnį interneto platformų, leidžiančių vartotojams su prekiautojais sudaryti nuotolinės prekybos sutartis, paslaugų teikėjai gali būti laikomi atsakingais, jei jie parduodami prekes internetu nevykdo konkrečių savo, kaip tarpininkų, prievolių. Tame reglamente nustatytų prievolių laikymosi priežiūra ir stebėsena padės užtikrinti Direktyvos 2008/98/EB laikymąsi ir joje nustatytų prievolių vykdymą, visų pirma užtikrinant, kad informacija, kurią tos interneto platformos gauna iš prekiautojų, būtų patikima, išsami, aktuali ir prieinama jų elektroninėje sąsajoje. Komisija ir kompetentingos nacionalinės institucijos pagal Reglamentą (ES) 2022/2065 ir Direktyvą 2008/98/EB, kai taikytina, turėtų naudotis atitinkamais stebėsenos įgaliojimais, ir prireikus turėtų veikti glaudžiai bendradarbiaudamos, jog užtikrintų, kad interneto platformų paslaugų teikėjai laikytųsi reikalavimų;

(48) siekiant užtikrinti, kad tekstilės gaminiai būtų apdorojami laikantis atliekų hierarchijos, gamintojo atsakomybę įgyvendinančios organizacijos turėtų užtikrinti, kad visiems atskirai surinktiems tekstilės gaminiams ir avalynei būtų taikomos rūšiavimo operacijos, kurių rezultatas – gaminiai, tinkami pakartotiniam naudojimui ir tenkinantys Sąjungos bei pasaulinių naudotos tekstilės ir žaliavų perdirbimo rinkų poreikius. Atsižvelgiant į didesnę naudą aplinkai, susijusią su tekstilės gaminių gyvavimo ciklo pratęsimu, pagrindinis rūšiavimo operacijų tikslas turėtų būti pakartotinis naudojimas, o po to – rūšiavimas perdirbti, kai gaminiai profesionaliai įvertinami kaip netinkami pakartotinai naudoti. Tuos rūšiavimo, įskaitant pirminį rūšiavimą, kuris gali būti vykdomas surinkimo vietoje, reikalavimus Komisija pirmiausia turėtų parengti kaip dalį Sąjungos suderintų nebelaikymo atliekomis kriterijų, taikomų naudotiems tekstilės gaminiams, įvertintiems kaip tinkami pakartotiniam naudojimui, ir perdirbtiems tekstilės gaminiams. Tokie suderinti kriterijai turėtų užtikrinti surinktų frakcijų, taip pat rūšiuoti, atliekų naudojimo operacijoms ir antrinėms žaliavoms skirtų medžiagų srautų nuoseklumą ir aukštą kokybę tarpvalstybiniu mastu, o tai savo ruožtu turėtų palengvinti pakartotinio naudojimo ir perdirbimo vertės grandinių plėtrą. Naudoti tekstilės, su tekstile susiję ir avalynės gaminiai, kuriuos galutiniai naudotojai tiesiogiai perduoda ir kuriuos pakartotinio naudojimo veiklos vykdytojai arba socialinės ekonomikos subjektai surinkimo vietoje tiesiogiai profesionaliai įvertina kaip tinkamus pakartotiniam naudojimui, neturėtų būti laikomi atliekomis. Kadangi galutinis naudotojas nėra apmokytas atskirti pakartotinai naudoti ir perdirbti tinkamus gaminius, turi būti atliekamas profesionalus jų įvertinimas. Profesionalus įvertinimas reiškia, kad galutinis sprendimas naudotus tekstilės, su tekstile susijusius ir avalynės gaminius klasifikuoti kaip tinkamus pakartotiniam naudojimui paliekamas ne galutiniam naudotojui, o asmenims, kurie gauna naudotus gaminius surinkimo vietoje ir kuriems rengiami mokymai ar suteikiamos gairės, kad būtų užtikrintas tinkamas įvertinimas. Jei pakartotinis naudojimas, parengimas pakartotiniam naudojimui ar perdirbimas techniškai neįmanomas, vis tiek turėtų būti taikoma atliekų hierarchija, kai įmanoma vengiant atliekų, ypač biologiškai skaidžių tekstilės gaminių, kurie yra metano išmetalų šaltinis, šalinimo sąvartynuose ir užtikrinant šiluminės energijos gavybą iš atliekų, jei jas tenka deginti;

(49) remdamasi Jungtinio tyrimų centro atliekamo darbo rezultatais, Komisija parengs ir pasiūlys įgyvendinimo aktą dėl tekstilės gaminių atliekų nebelaikymo atliekomis kriterijų nustatymo. Tekstilės gaminių atliekų nebelaikymo atliekomis kriterijai turėtų apimti kriterijus dėl tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių, kurie įvertinami kaip tinkami pakartotiniam naudojimui, ir dėl perdirbtų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių;

(50) panaudotų tekstilės gaminių, įvertintų kaip tinkami pakartotiniam naudojimui, ir tekstilės atliekų eksportas į ne Sąjungos šalis nuolat auga – jis sudaro didžiausią po naudojimo etapo Sąjungoje susikaupusių tekstilės gaminių pakartotinio naudojimo rinkos dalį. Kadangi tikimasi, jog nuo 2025 m. pradėjus atliekas rinkti atskirai ženkliai padidės surenkamas tekstilės atliekų kiekis, siekiant užtikrinti aukšto lygio aplinkos apsaugą, svarbu stiprinti pastangas kovoti su neteisėtu atliekų, kurios nėra deklaruojamos kaip atliekos, vežimu į trečiąsias valstybes. Remiantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2024/1157 ([16]) ir siekiant užtikrinti tvarų tekstilės gaminių, kurie jau buvo naudoti, tvarkymą ir kovoti su neteisėtu atliekų vežimu, turėtų būti nustatyta, kad visi atskirai surinkti naudoti tekstilės, su tekstile susiję ir avalynės gaminiai prieš juos vežant būtų išrūšiuojami. Be to,

([16]) 2024 m. balandžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1157 dėl atliekų vežimo, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1257/2013 ir (ES) 2020/1056 ir panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1013/2006 (OL L, 2024/1157, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1157/oj).

turėtų būti nustatyta, kad visi atskirai surinkti naudoti tekstilės, su tekstile susiję ir avalynės gaminiai būtų laikomi atliekomis ir jiems būtų taikomi Sąjungos atliekų teisės aktai, įskaitant Sąjungos teisės aktus dėl atliekų vežimo, iki kol juos išrūšiuoja veiklos vykdytojas, praėjęs mokymus, kaip rūšiuoti pakartotiniam naudojimui ir perdirbimui, kuris gali juos įvertinti kaip tinkamus pakartotiniam naudojimui. Rūšiavimas turėtų būti vykdomas pagal suderintus rūšiavimo reikalavimus, kuriais užtikrinamas aukštos kokybės pakartotiniam naudojimui tinkamos frakcijos, atitinkančios ją gaunančių naudotos tekstilės rinkų Sąjungoje ir pasaulyje poreikius, gavimas ir nustatant kriterijus, pagal kuriuos atliekos būtų atskiriamos nuo naudotų gaminių, įvertintų kaip tinkami pakartotiniam naudojimui. Siekiant padidinti proceso skaidrumą ir atsakomybę už procesą, prie naudotų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių, įvertintų kaip tinkami pakartotiniam naudojimui, siuntų turėtų būti pridedama informacija, rodanti, kad tie gaminiai yra išrūšiuoti arba parengti pakartotiniam naudojimui, informacija apie už šią operaciją atsakingą bendrovę, taip pat informacija apie tai, kad tie gaminiai yra tinkami pakartotiniam naudojimui. Gamintojo atsakomybę įgyvendinančios organizacijos ir socialinės ekonomikos subjektai turėtų teikti duomenis apie atliekomis tapusių tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių eksportą ir naudotų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių, įvertintų kaip tinkami pakartotiniam naudojimui, eksportą, kad valstybės narės galėtų stebėti tokį eksportą ir geriau suprasti tekstilės vertės grandinę;

(51) kad valstybės narės pasiektų šioje direktyvoje numatytus tikslus, jos turėtų įvertinti ir pritaikyti savo maisto atliekų susidarymo prevencijos programas, kad į jas būtų įtrauktos naujos priemonės ir, kai tinkama, į šią veiklą įtraukti įvairius viešojo ir privačiojo sektorių partnerius, įskaitant gamintojus, platintojus, tiekėjus, mažmenininkus ir maitinimo paslaugų įmones, taip pat socialinės ekonomikos subjektus ir aplinkosaugos bei vartotojų organizacijas, taip pat būtų numatyti koordinuoti veiksmai, pritaikyti konkrečioms probleminėms sritims, taip pat požiūriams ir elgsenai, dėl kurių švaistomas maistas. Rengdamos tas programas valstybės narės galėtų semtis įkvėpimo iš Piliečių forumo maisto atliekų susidarymo prevencijos klausimais parengtų rekomendacijų, Europos vartotojų maisto atliekų susidarymo prevencijos forumo vadovo, kuriame pateikiamos priemonės, geriausios praktikos pavyzdžiai ir rekomendacijos, kaip užtikrinti, kad vartotojai išmestų mažiau maisto, ir ES maisto praradimų ir atliekų susidarymo prevencijos platformos pasikeitimo nuomonėmis rezultatų;

(52) aiški atskaitomybė už maisto atliekų prevencijos priemones ir jų valdymas yra būtini siekiant užtikrinti efektyvų veiksmų, kuriais siekiama pokyčių ir šioje direktyvoje nustatytų tikslų, koordinavimą. Kadangi darbotvarkė yra bendra daugeliui valstybių narių valdžios institucijų ir yra įvairių suinteresuotųjų subjektų, kovojančių su maisto atliekų susidarymu valstybėse narėse, reikia paskirti kompetentingą instituciją, kuri būtų atsakinga už bendrą veiksmų koordinavimą nacionaliniu lygmeniu;

(53) siekiant veiksmingiau stebėti gaminių pakartotinį naudojimą, įskaitant tekstilės gaminių pakartotinį naudojimą ir parengimą pakartotiniam naudojimui, be kita ko, atsižvelgiant į galimą veiksmingumo tikslų nustatymą ateityje, reikėtų Sąjungos lygmeniu teikti detalesnę informaciją apie komunalinį tekstilės gaminių, kurie jau buvo naudoti, tvarkymą. Pakartotinio naudojimo ir parengimo pakartotiniam naudojimui duomenys yra pagrindiniai duomenų srautai, skirti atliekų susidarymo atsiejimo nuo ekonomikos augimo ir perėjimo prie tvarios, įtraukios ir žiedinės ekonomikos stebėsenai. Todėl šiuos duomenų srautus turėtų valdyti Europos aplinkos agentūra;

(54) labai svarbu, kad Komisija ir valstybės narės toliau rengtų, remtų ir plėtotų informavimo ir švietimo kampanijas atliekų prevencijos ir tvarkymo klausimais. Nors bendras visų sektorių informuotumas apie atliekų prevencijos ir tinkamo atliekų tvarkymo svarbą didėja, vis dar reikia papildomos pažangos;

(55) Deleguotuoju sprendimu (ES) 2019/1597 nustatoma bendra maisto atliekų kiekio vienodo matavimo metodika ir būtiniausi kokybės reikalavimai pagal Direktyvos 2008/98/EB 9 straipsnio 8 dalį. Siekiant pagerinti valstybių narių pateikiamų duomenų apie maisto atliekų kiekį kokybę, patikimumą ir palyginamumą, be kita ko, toliau stiprinti valstybių narių naudojamų matavimo metodų nuoseklumą, Komisijai ir toliau turėtų būti suteikiami toje dalyje nustatyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Aiškumo tikslais tie įgaliojimai turėtų būti nustatyti (su nedideliais pakeitimais) naujame straipsnyje, skirtame konkrečiai maisto atliekų susidarymo prevencijos klausimui;

(56) siekiant suderinti Direktyvoje 2008/98/EB išvardytus KN kodus su Reglamento (EEB) Nr. 2658/87 I priede išvardytais KN kodais, pagal SESV 290 straipsnį Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti aktus dėl Direktyvos 2008/98/EB IVc priedo pakeitimų. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais, ir kad tos konsultacijos būtų vykdomos vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros ([17]) nustatytais principais. Visų pirma, siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;

(57) siekiant užtikrinti vienodas Direktyvos 2008/98/EB įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai dėl tekstilės, su tekstile susijusių ar avalynės gaminių gamintojų registravimo registre suderintos formos, dėl rinkliavų diferencijavimo kriterijų, taikomų didesnei gamintojų atsakomybei už tekstilės gaminius, ir dėl korekcinio koeficiento, kuriuo būtų atsižvelgiama į turizmo masto padidėjimą ar sumažėjimą (palyginti su ataskaitiniu laikotarpiu), kiek tai susiję su šioje direktyvoje nustatytu maisto atliekų susidarymo mažinimo tikslu, taikomu mažmeninei prekybai maistu ir kitiems maisto skirstymo etapams, restoranams, maitinimo paslaugų įmonėms ir namų ūkiams. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamasi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011 ([18]);

(58) todėl Direktyva 2008/98/EB turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeista;

(59) svarbu, kad valstybės narės iš esmės ir greitai pagerintų Tarybos direktyvos 1999/31/EB ([19]) įgyvendinimą, kad Sąjungoje būtų išvengta žalos aplinkai, įskaitant tarpvalstybines problemas, kurias kelia neteisėtas atliekų šalinimas sąvartynuose. Todėl tikslinga, kad Komisija įvertintų Direktyvą 1999/31/EB, kad įvertintų būdus, kaip pagerinti jos įgyvendinimą, ir, kai tikslinga, pateiktų pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo ji būtų iš dalies pakeista. Be to, remiantis galimo Sąjungos atliekų teisės aktų atnaujinimo, susijusio su būsimu Žiedinės ekonomikos aktu, rezultatais, kaip nurodyta 2025 m. vasario 26 d. Komisijos komunikate „Švarios pramonės kursas. Bendros konkurencingumo ir priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo veiksmų gairės“, Komisija turėtų įvertinti Direktyvą 2008/98/EB ir, kai tikslinga, pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto. Atlikdama tą vertinimą ir atsižvelgdama į tai, kad šiuo metu trūksta patikimų duomenų apie atliekomis tapusius tekstilės, su tekstile susijusius ir avalynės gaminius ir apie susijusių didesnės gamintojo atsakomybės sistemų, kurias turi sukurti valstybės narės, finansavimą, Komisija turėtų pirmiausia įvertinti galimybę nustatyti atliekų prevencijos, surinkimo, parengimo pakartotiniam naudojimui ir perdirbimo tikslus ir, antra, įvertinti, ar nacionalinės didesnės gamintojo atsakomybės sistemos, taikomos tekstilės, su tekstile susijusiems ir avalynės gaminiams, yra veiksmingai finansuojamos, be kita ko, ar komercinio pakartotinio naudojimo veiklos vykdytojai galėtų finansiškai prisidėti prie didesnės gamintojo atsakomybės sistemų finansavimo. Be to, Komisija turėtų įvertinti valstybių narių galimybes įdiegti išankstinį mišrių komunalinių atliekų rūšiavimą, kad būtų užkirstas kelias atliekų, kurias galima būtų parengti pakartotiniam naudojimui arba perdirbti, nukreipimui deginti ar šalinti į sąvartynus;

(60) kadangi šios direktyvos tikslų, t. y. padidinti maisto atliekų ir naudotos tekstilės bei tekstilės atliekų tvarkymo aplinkosauginį tvarumą ir užtikrinti laisvą naudotos tekstilės bei tekstilės atliekų judėjimą vidaus rinkoje, valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl siūlomo veiksmo masto ir poveikio tuos tikslus galima pasiekti tik Sąjungos lygmeniu, laikydamasi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

([17]) OL L 123, 2016 5 12, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.

([18]) 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj).

([19]) 1999 m. balandžio 26 d. Tarybos direktyva 1999/31/EB dėl atliekų (OL L 182, 1999 7 16, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1999/31/oj).

1 straipsnis

Direktyvos 2008/98/EB daliniai pakeitimai

Direktyva 2008/98/EB iš dalies keičiama taip:

1) 2 straipsnio 1 dalies a punktas pakeičiamas taip:

„a) į atmosferą išmetamoms dujoms ir anglies dioksidui, kuris surenkamas bei transportuojamas geologinio saugojimo tikslais ir geologiškai saugomas pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/31/EB (*);

(*) 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/31/EB dėl anglies dioksido geologinio saugojimo, iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 85/337/EEB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas 2000/60/EB, 2001/80/EB, 2004/35/EB, 2006/12/EB, 2008/1/EB ir Reglamentą (EB) Nr. 1013/2006 (OL L 140, 2009 6 5, p. 114, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/31/oj).“;

2) 3 straipsnyje įterpiami šie punktai:

„4b) IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ar avalynės gaminių gamintojas – gamintojas, importuotojas ar platintojas arba kitas fizinis ar juridinis asmuo, kuris, nepriklausomai nuo to, kokį pardavimo būdą, įskaitant pardavimą pagal nuotolinės prekybos sutartis, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/83/ES (*) 2 straipsnio 7 punkte, naudoja, atitinka bent vieną iš šių sąlygų:

a) yra įsisteigęs valstybėje narėje ir savo vardu ar naudodamas savo prekių ženklą gamina IVc priede išvardytus tekstilės, su tekstile susijusius ar avalynės gaminius arba užsako juos sukurti ar pagaminti ir savo vardu arba naudodamas savo prekių ženklą tos valstybės narės teritorijoje juos patiekia pirmą kartą;

b) yra įsisteigęs valstybėje narėje ir savo vardu ar naudodamas savo prekių ženklą tos valstybės narės teritorijoje perparduoda IVc priede išvardytus tekstilės, su tekstile susijusius ar avalynės gaminius, kuriuos pagamino kiti ekonominės veiklos vykdytojai ir ant kurių nenurodomas to kito ekonominės veiklos vykdytojo pavadinimas ar jo naudojamas prekinis pavadinimas ar prekių ženklas;

c) yra įsisteigęs valstybėje narėje ir tos valstybės narės teritorijoje profesinės veiklos tikslais pirmą kartą patiekia IVc priede išvardytus tekstilės, su tekstile susijusius ar avalynės gaminius iš kitos valstybės narės arba iš trečiosios valstybės, arba

d) IVc priede išvardytus tekstilės, su tekstile susijusius ar avalynės gaminius parduoda valstybėje narėje pagal nuotolinės prekybos sutartis tiesiogiai galutiniams naudotojams, nepriklausomai nuo to, ar jie yra privatūs namų ūkiai, ir yra įsisteigęs kitoje valstybėje narėje arba trečiojoje valstybėje.

Į „IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ar avalynės gaminių gamintojas“ apibrėžtį nepatenka gamintojai, importuotojai ar platintojai arba kiti fiziniai ar juridiniai asmenys, kurie rinkoje tiekia naudotus IVc priede išvardytus tekstilės, su tekstile susijusius ar avalynės gaminius, kurie įvertinti kaip tinkami pakartotiniam naudojimui, arba IVc priede išvardytus tekstilės, su tekstile susijusius ar avalynės gaminius, gautus iš tų naudotų ar atliekomis tapusių gaminių ar jų dalių, arba savarankiškai dirbantys siuvėjai, gaminantys individualizuotus gaminius;

4c) tiekimas rinkai – IVc priede nurodyto tekstilės, su tekstile susijusio ar avalynės gaminio, skirto platinti ar naudoti valstybės narės rinkoje, tiekimas vykdant komercinę veiklą už atlygį arba be jo;

4d) gamintojo atsakomybę įgyvendinanti organizacija – juridinis asmuo, gamintojų vardu finansiniu aspektu arba finansiniu ir veiklos aspektais organizuojantis didesnės gamintojo atsakomybės pareigų vykdymą;

4e) interneto platforma – interneto platforma, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2022/2065 (**) 3 straipsnio i punkte;

4f) užsakymų vykdymo paslaugų teikėjas – užsakymų vykdymo paslaugų teikėjas, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2019/1020 (***) 3 straipsnio 11 punkte;

4g) vartotojas – fizinis asmuo, kuris veikia siekdamas su savo prekyba, verslu, amatu ar profesija nesusijusių tikslų;

4h) galutinis naudotojas – galutinis naudotojas, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2019/1020 3 straipsnio 21 punkte;

4i) socialinės ekonomikos subjektas – prekes tiekiantis arba paslaugas teikiantis privatinės teisės subjektas, kuris veikia laikydamasis šių principų:

a) pirmenybę teikia žmonėms, taip pat socialiniams arba aplinkosaugos tikslams, o ne pelnui;

b) visą pelną ir perteklių arba didžiąją jų dalį reinvestuoja taip, kad galėtų toliau siekti socialinių ar aplinkosauginių tikslų ir vykdyti veiklą savo narių ar naudotojų arba visos visuomenės labui, ir

c) laikosi demokratinio arba dalyvaujamojo valdymo principų;

4j) neparduotas vartojimo gaminys – neparduotas vartojimo gaminys, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2024/1781 (****) 2 straipsnio 37 punkte;

(*) 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/83/ES dėl vartotojų teisių, kuria iš dalies keičiamos Tarybos direktyva 93/13/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 1999/44/EB bei panaikinamos Tarybos direktyva 85/577/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/7/EB (OL L 304, 2011 11 22, p. 64, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/83/oj).

(**) 2022 m. spalio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/2065 dėl bendrosios skaitmeninių paslaugų rinkos, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2000/31/EB (Skaitmeninių paslaugų aktas) (OL L 277, 2022 10 27, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

(***) 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1020 dėl rinkos priežiūros ir gaminių atitikties, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2004/42/EB ir reglamentai (EB) Nr. 765/2008 ir (ES) Nr. 305/2011 (OL L 169, 2019 6 25, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1020/oj).

(****) 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1781, kuriuo nustatoma tvarių gaminių ekologinio projektavimo reikalavimų nustatymo sistema, iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2020/1828 ir Reglamentas (ES) 2023/1542 ir panaikinama Direktyva 2009/125/EB (OL L, 2024/1781, 2024 6 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1781/oj).“;

3) 9 straipsnio 1 dalies g bei h punktai ir 5, 6 bei 8 dalys išbraukiami;

4) įterpiamas šis straipsnis:

„9a straipsnis

Maisto atliekų susidarymo prevencija

1. Valstybės narės imasi tinkamų priemonių dėl maisto atliekų susidarymo prevencijos visoje maisto tiekimo grandinėje: pirminės gamybos, perdirbimo bei gamybos ir mažmeninės prekybos maistu bei kituose maisto skirstymo etapuose, taip pat restoranuose, maitinimo paslaugų įmonėse ir namų ūkiuose. Tos priemonės turi apimti bent tokias priemones, kuriomis būtų:

a) plėtojamos ir remiamos elgsenos pokyčius skatinančios intervencinės priemonės maisto atliekų kiekiui mažinti ir informavimo kampanijos informuotumui apie maisto atliekų prevenciją didinti;

b) nustatomi ir šalinami maisto tiekimo grandinės veikimo trūkumai ir remiamas visų subjektų bendradarbiavimas, kartu užtikrinant sąžiningą prevencinių priemonių kaštų ir naudos paskirstymą, kuris gali apimti priemones prieš rinkos praktiką, dėl kurios susidaro maisto atliekos, ir produktų, kuriems pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1308/2013 (*) 76 straipsnio 4 dalį leista taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą, tiekimo rinkai ir naudojimo rėmimą, tik tokiomis sąlygomis, jei tokios yra, kuriomis buvo leista taikyti tokią nukrypti leidžiančią nuostatą;

c) skatinamas maisto perdavimas labdarai ir (arba) paramai ir kitoks jo perskirstymas žmonėms vartoti, pirmenybę teikiant žmonių reikmėms, o ne naudojimui gyvūnų pašarams ar pakartotiniam perdirbimui į ne maisto produktus;

d) remiamas mokymas ir įgūdžių ugdymas, taip pat sudaromos palankesnės sąlygos gauti finansavimą, visų pirma mažosioms ir vidutinėms įmonėms ir socialinės ekonomikos subjektams;

e) skatinamos ir propaguojamos inovacijos ir technologiniai sprendimai, kuriais prisidedama prie maisto atliekų susidarymo prevencijos, nedarant poveikio Europos Parlamento ir Tarybos reglamentui (ES) 2025/40 (**), ypač jo 6 straipsniui.

Valstybės narės užtikrina, kad visi atitinkami maisto tiekimo grandinės subjektai būtų proporcingai jų pajėgumams ir funkcijoms įtraukiami į maisto atliekų susidarymo prevenciją maisto tiekimo grandinėje, ypač daug dėmesio skiriant tam, kad būtų išvengta neproporcingo poveikio mažosioms ir vidutinėms įmonėms. Valstybės narės, pasikonsultavusios su maisto bankais ir kitomis maisto perskirstymo organizacijomis, kai tikslinga, remdamosi esama nacionaline paramos maistu sistema, imasi priemonių užtikrinti, kad ekonominės veiklos vykdytojai, kuriuos valstybės narės yra nustačiusios kaip atliekančius svarbų vaidmenį užkertant kelią maisto atliekų susidarymui, pasiūlytų maisto perdavimo labdarai ir (arba) paramai susitarimus maisto bankams ir kitoms maisto perskirstymo organizacijoms, kad ekonominės veiklos vykdytojams būtų lengviau perduoti neparduotą žmonėms vartoti saugų maistą ir jie nepatirtų nepagrįstų sąnaudų.

2. Valstybės narės stebi ir vertina maisto atliekų prevencijos priemonių įgyvendinimą, įskaitant maisto atliekų kiekio mažinimo tikslų, nurodytų 4 dalyje, laikymąsi, vertindamos maisto atliekų kiekį pagal metodiką, nustatytą pagal 3 dalį.

3. Komisijai pagal 38a straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kad ši direktyva būtų papildyta nuostatomis dėl bendros metodikos ir minimaliųjų kokybės reikalavimų, užtikrinančių vienodą maisto atliekų kiekio matavimą, nustatymo.

4. Valstybės narės imasi būtinų ir tinkamų priemonių, kad ne vėliau kaip 2030 m. gruodžio 31 d. nacionaliniu lygmeniu būtų pasiekti šie maisto atliekų mažinimo tikslai:

a) perdirbimo ir gamybos metu susidarantis maisto atliekų kiekis būtų sumažintas 10 %, palyginti su 2021–2023 m. susidariusiu metiniu vidutiniu atliekų kiekiu;

b) vienam gyventojui tenkantis maisto atliekų kiekis, susidarantis bendrai mažmeninės prekybos maistu ir kituose maisto paskirstymo etapuose, restoranuose, maitinimo paslaugų įmonėse ir namų ūkiuose, būtų sumažintas 30 %, palyginti su 2021–2023 m. susidariusiu metiniu vidutiniu atliekų kiekiu.

5. Jei dėl maisto atliekų mažinimo tikslų valstybė narė gali pateikti ankstesnių metų nei 2021 m. duomenis, kurie buvo surinkti taikant Komisijos deleguotajame sprendime (ES) 2019/1597 (***) nustatytus metodus, arba ankstesnių nei 2020 m. duomenis, kurie buvo surinkti taikant metodus, panašius į tame deleguotajame sprendime nustatytą vienodo maisto atliekų kiekio matavimo metodiką ir minimaliuosius kokybės reikalavimus, valstybė narė kaip ataskaitinį laikotarpį gali naudoti ir ankstesnius metus. Valstybė narė ne vėliau kaip 2027 m. balandžio 17 d. Komisijai ir kitoms valstybėms narėms praneša apie savo ketinimą naudoti ankstesnius metus, o dėl ankstesnių metų nei 2020 m. pateikia Komisijai duomenis bei jiems rinkti naudotus matavimo metodus ir tuos duomenis bei matavimo metodus paskelbia viešai.

6. Siekiant padėti valstybėms narėms pasiekti 4 dalies b punkte numatytus maisto atliekų mažinimo tikslus, ne vėliau kaip 2027 m. spalio 17 d. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomas korekcinis koeficientas, kad būtų atsižvelgiama į turizmo masto padidėjimą arba sumažėjimą, palyginti su ataskaitiniu laikotarpiu, ir kuriais remiantis nustatomas maisto atliekų mažinimo tikslas. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 39 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

7. Jei Komisija mano, kad duomenys, susiję su ankstesniais metais nei 2020 m., neatitinka 5 dalyje nustatytų sąlygų, ji per šešis mėnesius nuo pranešimo, pateikto pagal tą dalį, gavimo priima sprendimą, kuriuo valstybės narės paprašoma vietoj jos siūlomo ataskaitinio laikotarpio naudoti 2021–2023 m. metinį vidurkį, 2020 m. arba ankstesnius metus nei 2020 m.

8. Komisija ne vėliau kaip 2027 m. gruodžio 31 d. peržiūri 4 dalyje nustatytus tikslus, kurie turi būti pasiekti ne vėliau kaip 2030 m., kad, jei tikslinga, tuos tikslus pakeistų ir (arba) juos išplėstų, įtraukdama kitus maisto tiekimo grandinės etapus, taip pat apsvarstytų, ar reikia nustatyti naujus tikslus laikotarpiui po 2030 m.

Pirmoje pastraipoje nurodyta peržiūra apima:

a) maisto atliekų susidarymo ir praradimų pirminės gamybos etape masto ir priežasčių įvertinimą ir tinkamų svertų tokiam atliekų susidarymui ir praradimams mažinti įgyvendinamumo nustatymą ir įvertinimą;

b) galimybės nustatyti teisiškai privalomus tikslus, kiek tai susiję su 4 dalies a ir b punktais, kurie turi būti pasiekti ne vėliau kaip 2035 m., įvertinimą, ir

c) gamybos lygių pokyčių poveikio maisto atliekų mažinimo tikslui pagal 4 dalies a punktą pasiekti įvertinimą.

Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia ataskaitą, prie kurios, jei tikslinga, pridedamas pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto.

9. Valstybės narės koordinuoja savo veiksmus, skirtus maisto atliekų susidarymo prevencijai, ir dalijasi geriausios praktikos pavyzdžiais, be kita ko, naudodamosi ES maisto praradimų ir atliekų susidarymo prevencijos platforma.

(*) 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1308/2013, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas ir panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 922/72, (EEB) Nr. 234/79, (EB) Nr. 1037/2001 ir (EB) Nr. 1234/2007 (OL L 347, 2013 12 20, p. 671, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/oj).

(**) 2024 m. gruodžio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2025/40 dėl pakuočių ir pakuočių atliekų, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/1020 ir Direktyva (ES) 2019/904 ir panaikinama Direktyva 94/62/EB (OL L, 2025/40, 2025 1 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/40/oj).

(***) 2019 m. gegužės 3 d. Komisijos deleguotasis sprendimas (ES) 2019/1597, kuriuo, siekiant vienodo maisto atliekų kiekio matavimo, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB papildoma nuostatomis dėl bendros metodikos ir būtiniausių kokybės reikalavimų (OL L 248, 2019 9 27, p. 77, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_del/2019/1597/oj).“;

5) 11 straipsnio 1 dalyje po trečios pastraipos įterpiama ši pastraipa:

„Siekdamos įgyvendinti šio straipsnio tikslus, valstybės narės užtikrina, kad būtų įdiegta atskiram atliekų surinkimui būtina infrastruktūra, įskaitant pakankamą atskiro surinkimo vietų materialinę ir teritorinę aprėptį pagal 28 straipsnio 3 dalies cb punktą.“;

6) 11b straipsnio 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Bendradarbiaudama su Europos aplinkos agentūra, Komisija likus ne mažiau kaip trejiems metams iki kiekvieno iš 9a straipsnio 4 dalyje ir 11 straipsnio 2 dalies c, d bei e punktuose ir 11 straipsnio 3 dalyje nustatytų terminų parengia tuose punktuose bei dalyse nustatytų tikslų įgyvendinimo pažangos ataskaitą.“;

7) įterpiami šie straipsniai:

„*22a straipsnis*

Didesnės gamintojo atsakomybės sistema tekstilei

1. Laikydamosi 8 ir 8a straipsnių valstybės narės užtikrina, kad gamintojams būtų taikoma didesnė gamintojo atsakomybė už IVc priede išvardytus tekstilės, su tekstile susijusius ar avalynės gaminius, kuriuos jie pirmą kartą patiekia rinkai.

2. Valstybės narės gali didesnės gamintojo atsakomybės sistemą pagal 8 ir 8a straipsnius nustatyti čiužinių gamintojams.

3. Valstybės narės užtikrina, kad kitoje valstybėje narėje įsisteigęs gamintojas, kaip apibrėžta 3 straipsnio 4b dalies d punkte, jų teritorijoje pirmą kartą rinkai tiekiantis IVc priede išvardytus tekstilės, su tekstile susijusius ar avalynės gaminius, rašytiniu įgaliojimu paskirtų jų teritorijoje įsisteigusį juridinį arba fizinį asmenį įgaliotuoju atstovu gamintojo pareigoms, susijusioms su didesnės gamintojo atsakomybės sistema jų teritorijoje, vykdyti.

Valstybės narės gali nustatyti, kad trečiojoje valstybėje įsisteigęs gamintojas, kaip apibrėžta 3 straipsnio 4b dalies d punkte, jų teritorijoje pirmą kartą rinkai tiekiantis IVc priede išvardytus tekstilės, su tekstile susijusius ar avalynės gaminius, rašytiniu įgaliojimu turėtų paskirti jų teritorijoje įsisteigusį juridinį arba fizinį asmenį įgaliotuoju atstovu gamintojo pareigoms, susijusioms su didesnės gamintojo atsakomybės sistema jų teritorijoje, vykdyti.

4. Valstybės narės užtikrina, kad, jei gamintojas, kaip apibrėžta 3 straipsnio 4b dalies d punkte, to pageidauja, šio straipsnio 3 dalyje nustatytas pareigas, jei tokių yra, gamintojo vardu galėtų vykdyti rašytiniu įgaliojimu paskirta gamintojo atsakomybę įgyvendinanti organizacija. Jei gamintojas yra paskyręs gamintojo atsakomybę įgyvendinančią organizaciją, šiame straipsnyje nustatytas pareigas *mutatis mutandis* vykdo ji, jei valstybė narė nenurodo kitaip.

5. Komisijai pagal 38a straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais būtų iš dalies keičiamas šios direktyvos IVc priedas siekiant jame išvardytus Kombinuotosios nomenklatūros (KN) kodus suderinti su Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2658/87 [1]* I priede išvardytais KN kodais.

6. Valstybės narės pagal 8a straipsnio 1 dalies a punktą aiškiai apibrėžia atitinkamų subjektų, dalyvaujančių įgyvendinant, stebint ir tikrinant šio straipsnio 1 dalyje nurodytą didesnės gamintojo atsakomybės sistemą, funkcijas ir atsakomybę.

7. Valstybės narės pagal 8a straipsnio 6 dalį užtikrina, kad įgyvendinant didesnės gamintojo atsakomybės sistemą dalyvautų atitinkami subjektai. Tie atitinkami subjektai, be kita ko, yra:

a) gamintojai, tiekiantys gaminius rinkai;

b) organizacijos, įgyvendinančios didesnės gamintojo atsakomybės pareigas gamintojų, tiekiančių gaminius rinkai, vardu;

c) privatūs arba viešieji atliekų tvarkymo veiklos vykdytojai;

d) vietos valdžios institucijos;

e) pakartotinio naudojimo ir parengimo pakartotiniam naudojimui veiklos vykdytojai;

f) socialinės ekonomikos subjektai, įskaitant vietos socialines įmones.

8. Valstybės narės užtikrina, kad IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ar avalynės gaminių gamintojai padengtų šias išlaidas:

a) naudotų ir atliekomis tapusių IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių surinkimo ir tolesnio atliekų tvarkymo, kuris apima:

i) tų naudotų gaminių surinkimą pakartotiniam naudojimui ir atskirą atliekomis tapusių gaminių surinkimą parengimui pakartotiniam naudojimui ir perdirbimui, laikantis 22c ir 22d straipsnių;

ii) i punkte nurodytų surinktų naudotų ir atliekomis tapusių gaminių vežimo rūšiuoti pakartotiniam naudojimui, parengimui pakartotiniam naudojimui ir perdirbimui operacijas, laikantis 22d straipsnio;

iii) i punkte nurodytų surinktų naudotų ir atliekomis tapusių gaminių rūšiavimą, parengimą pakartotiniam naudojimui, perdirbimą bei kitas naudojimo operacijas ir šalinimą;

iv) socialinės ekonomikos subjektų ir kitų subjektų, kurie yra 22c straipsnio 8 ir 11 dalyse nurodytos surinkimo sistemos dalis, vykdomą atliekų, susidariusių atliekant i, ii ir iii punktuose nurodytas operacijas, surinkimą, vežimą ir apdorojimą;

b) surinktų mišrių komunalinių atliekų sudėties tyrimo, atliekamo pagal 22d straipsnio 6 dalį;

c) informacijos apie tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių tvarų naudojimą, atliekų prevenciją, pakartotinį naudojimą, parengimą pakartotiniam naudojimui, įskaitant taisymą, perdirbimą, kitokį naudojimą bei jų šalinimą, teikimo pagal 22c straipsnio 14, 15 ir 18 dalis, be kita ko, rengiant atitinkamas informacines kampanijas;

d) duomenų rinkimo ir teikimo kompetentingoms institucijoms pagal 37 straipsnį;

e) paramos moksliniams tyrimams ir plėtrai, siekiant tobulinti gaminių projektavimą, kiek tai susiję su gaminių aspektais, išvardytais Reglamento (ES) 2024/1781 5 straipsnyje, ir atliekų prevencijos ir tvarkymo operacijas pagal atliekų hierarchiją, kad būtų didinamas pluošto perdirbimo į pluoštą mastas, nedarant poveikio Sąjungos valstybės pagalbos taisyklėms.

9. Valstybės narės gali nuspręsti, kad IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ar avalynės gaminių gamintojai turi iš dalies arba visiškai padengti šio straipsnio 8 dalies a punkte nurodytas išlaidas, susijusias su atliekomis tapusiais IVc priede išvardytais tekstilės, su tekstile susijusiais ir avalynės gaminiais, kurie patenka į mišrias komunalines atliekas.

10. Valstybės narės užtikrina, kad IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ar avalynės gaminių gamintojai padengtų šio straipsnio 8 dalyje nurodytas išlaidas, susijusias su IVc priede išvardytais naudotais ir atliekomis tapusiais tekstilės, su tekstile susijusiais ir avalynės gaminiais, perduotais į surinkimo vietas, įsteigtas pagal 22c straipsnio 8 ir 11 dalis, kai tokie gaminiai, įskaitant visus naudotus ir atliekomis tapusius tekstilės, su tekstile susijusius ir avalynės gaminius, kurie galėjo būti surinkti pagal privačias grąžinimo sistemas ir vėliau sumaišyti su tekstilės gaminiais, surinktais pagal 22c straipsnio 8 dalį, pirmą kartą tiekiami rinkai nuo 2025 m. spalio 16 d., jei tą dieną atitinkamoje valstybėje narėje pagal 8 ir 8a straipsnius jau yra nustatyta didesnės gamintojo atsakomybės sistema, taikoma IVc priede išvardytiems tekstilės, su tekstile susijusiems ir avalynės gaminiams.

11. Valstybės narės užtikrina, kad IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ar avalynės gaminių gamintojai padengtų šio straipsnio 8 dalyje nurodytas išlaidas, susijusias su IVc priede išvardytais naudotais ir atliekomis tapusiais tekstilės, su tekstile susijusiais ir avalynės gaminiais, perduotais į surinkimo vietas, įsteigtas pagal 22c straipsnio 8 ir 11 dalis, kai tokie gaminiai, įskaitant visus naudotus ir atliekomis tapusius tekstilės, su tekstile susijusius ir avalynės gaminius, kurie galėjo būti surinkti pagal privačias grąžinimo sistemas ir vėliau sumaišyti su tekstilės gaminiais, surinktais pagal 22c straipsnio 8 dalį, pirmą kartą patiekiami rinkai:

a) po tos dienos, kurią toje valstybėje narėje įsigalioja įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad būtų laikomasi Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2025/1892 [2]*, pagal tos direktyvos 2 straipsnio 1 dalį, arba

b) vėliausiai nuo 2028 m. balandžio 17 d., jei atitinkamoje valstybėje narėje nuo 2025 m. spalio 16 d. pagal šio straipsnio 1 dalį yra nustatyta didesnės gamintojo atsakomybės sistema, taikoma IVc priede išvardytiems tekstilės, su tekstile susijusiems ir avalynės gaminiams.

12. 8 dalyje nurodytos padengtinos išlaidos turi neviršyti išlaidų, būtinų toje dalyje nurodytoms paslaugoms ekonomiškai efektyviai teikti, ir turi būti skaidriai nustatomos tarp atitinkamų subjektų laikantis 7 dalies.

13. Siekiant laikytis Reglamento (ES) 2022/2065 30 straipsnio 1 dalies d ir e punktų, valstybės narės užtikrina, kad į to reglamento III skyriaus 4 skirsnio taikymo sritį patenkančių interneto platformų, leidžiančių vartotojams sudaryti nuotolinės prekybos sutartis su gamintojais, kurie Sąjungoje esantiems vartotojams siūlo IVc priede išvardytus tekstilės, su tekstile susijusius ar avalynės gaminius, paslaugų teikėjai, prieš leisdami gamintojams naudotis savo teikiamomis paslaugomis, iš gamintojų gautų šią informaciją:

a) informaciją apie registraciją 22b straipsnyje nurodytame gamintojų registre toje valstybėje narėje, kurioje yra vartotojas, ir gamintojo registracijos tame registre numerį (-ius);

b) gamintojo patvirtinimą, kuriuo jis įsipareigoja siūlyti tik tokius IVc priede išvardytus tekstilės, su tekstile susijusius ar avalynės gaminius, kurių atžvilgiu valstybėje narėje, kurioje yra vartotojas, laikomasi šio straipsnio 1 ir 8 dalyse ir 22c straipsnio 1 dalyje nurodytų didesnės gamintojo atsakomybės reikalavimų.

14. Laikydamosi 8, 8a ir 22a–22d straipsnių valstybės narės užtikrina, kad šio straipsnio 1 dalyje nurodytos didesnės gamintojo atsakomybės sistemos būtų nustatytos ne vėliau kaip 2028 m. balandžio 17 d.

15. Valstybės narės priima priemones siekdamos užtikrinti, kad gamintojai, kurie Sąjungoje esantiems galutiniams naudotojams siūlo IVc priede išvardytus tekstilės, su tekstile susijusius ar avalynės gaminius, užsakymų vykdymo paslaugų teikėjams, sudarydami sutartis su jais dėl bet kurios iš Reglamento (ES) 2019/1020 3 straipsnio 11 punkte nurodytų paslaugų, suteiktų 13 dalyje nurodytą informaciją.

16. Valstybės narės užtikrina, kad užsakymų vykdymo paslaugų teikėjas, gavęs 15 dalyje nurodytą informaciją ir sutarties su gamintoju dėl bet kurios iš Reglamento (ES) 2019/1020 3 straipsnio 11 punkte nurodytų paslaugų sudarymo metu, naudodamasis bet kokia laisvai prieinama valstybės narės arba Sąjungos oficialia interneto duomenų baze ar elektronine sąsaja, arba prašydamas gamintojo pateikti patvirtinamuosius dokumentus iš patikimų šaltinių, dėtų visas pastangas, kad įvertintų, ar šio straipsnio 15 dalyje nurodyta informacija yra patikima ir išsami. Šios direktyvos tikslais už pateikiamos informacijos tikslumą atsako gamintojai.

Valstybės narės užtikrina, kad:

a) jei užsakymų vykdymo paslaugų teikėjas gauna pakankamai įrodymų arba turi pagrindo manyti, kad kuri nors atitinkamo gamintojo pateiktos 15 dalyje nurodytos informacijos dalis yra netiksli, neišsami arba neatnaujinta, tas užsakymų vykdymo paslaugų teikėjas pareikalauja, kad gamintojas tą informaciją ištaisytų, papildytų ar atnaujintų nedelsdamas arba per Sąjungos ir nacionalinėje teisėje nustatytą laikotarpį, ir

b) jei gamintojas tos informacijos neištaiso, nepapildo ar neatnaujina, užsakymų vykdymo paslaugų teikėjas skubiai sustabdo savo paslaugų, susijusių su IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ar avalynės gaminių siūlymu Sąjungoje esantiems galutiniams naudotojams, teikimą tam gamintojui, kol prašymas nebus visiškai įvykdytas; užsakymų vykdymo paslaugų teikėjas gamintojui nurodo paslaugų teikimo sustabdymo priežastis.

17. Nedarant poveikio Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2019/1150 ([3])* 4 straipsniui, jei užsakymų vykdymo paslaugų teikėjas sustabdo savo paslaugos teikimą pagal šio straipsnio 16 dalį, valstybės narės užtikrina, kad atitinkamas gamintojas turėtų teisę ginčyti užsakymų vykdymo paslaugų teikėjo paslaugos teikimo sustabdymą vienos iš valstybių narių, kurioje yra įsisteigęs užsakymų vykdymo paslaugų teikėjas, teisme.

22b straipsnis

Tekstilės, su tekstile susijusių ar avalynės gaminių gamintojų registras

1. Valstybės narės sukuria IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ar avalynės gaminių gamintojų registrą (toliau – gamintojų registras), kad galėtų stebėti, kaip tie gamintojai laikosi 22a straipsnio ir 22c straipsnio 1 dalies.

Komisija sukuria interneto svetainę, kurioje pateikiamos nuorodos į visus nacionalinių gamintojų registrus, kad būtų lengviau registruoti gamintojus visose valstybėse narėse. Valstybės narės per 30 dienų nuo registrų sukūrimo pateikia Komisijai nuorodas į nacionalinių gamintojų registrus. Informacija apie kiekvieną gamintojų registrą turi būti lengvai prieinama, vieša ir nemokama, kompiuterio skaitoma, rūšiuotina, atlikti paiešką leidžiančio formato ir turi atitikti atviruosius standartus trečiųjų šalių naudojimui. Informacijos teikimas pagal šią dalį nedaro poveikio neskelbtinos komercinės ir pramoninės informacijos konfidencialumo apsaugai pagal atitinkamą Sąjungos ir nacionalinę teisę.

2. Valstybės narės užtikrina, kad gamintojai privalėtų registruotis gamintojų registre. Tuo tikslu valstybės narės reikalauja, kad gamintojai pateiktų registracijos paraišką kiekvienoje valstybėje narėje, kurioje jie pirmą kartą rinkai patiekia IVc priede išvardytus tekstilės, su tekstile susijusius ar avalynės gaminius.

3. Valstybės narės leidžia gamintojams pirmą kartą patiekti rinkai IVc priede išvardytus tekstilės, su tekstile susijusius ar avalynės gaminius tik tuo atveju, jei jie arba jų didesnės gamintojo atsakomybės klausimams įgalioti atstovai yra registruoti atitinkamoje valstybėje narėje.

4. Registracijos paraiškoje nurodoma ši informacija:

a) pavadinimai, prekių ženklai ir prekiniai pavadinimai, jei yra, kuriuos gamintojas naudoja vykdydamas veiklą atitinkamoje valstybėje narėje, ir gamintojo adresas, įskaitant pašto kodą ir vietovę, gatvės pavadinimą ir namo numerį, šalį, telefono numerį, taip pat, jei yra, svetainės adresą bei e. pašto adresą, ir vieną bendrą kontaktinį punktą;

b) gamintojo nacionalinis identifikavimo kodas, įskaitant jo numerį prekybos registre ar lygiavertį oficialų registracijos numerį, taip pat Sąjungos ar nacionalinis mokesčių mokėtojo identifikacinis numeris;

c) IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių, kuriuos gamintojas ketina pirmą kartą patiekti rinkai, KN kodai;

d) gamintojo atsakomybę įgyvendinančios organizacijos pavadinimas, pašto kodas, vietovė, gatvė ir namo numeris, šalis, telefono numeris, jei yra, svetainės adresas, e. pašto adresas ir nacionalinis identifikavimo kodas, taip pat jos numeris prekybos registre arba lygiavertis oficialus registracijos numeris, Sąjungos arba nacionalinis mokesčių mokėtojo identifikacinis numeris ir atstovaujamo gamintojo įgaliojimas;

e) gamintojo arba, kai taikytina, įgaliotojo atstovo didesnės gamintojo atsakomybės klausimams arba gamintojo atsakomybę įgyvendinančios organizacijos pareiškimas, kuriame nurodoma, kad pateikta informacija yra teisinga.

5. Valstybės narės užtikrina, kad šiame straipsnyje nustatytas pareigas gamintojo vardu pagal rašytinį įgaliojimą galėtų vykdyti gamintojo atsakomybę įgyvendinanti organizacija.

Jei gamintojas yra paskyręs gamintojo atsakomybę įgyvendinančią organizaciją, šiame straipsnyje nustatytas pareigas *mutatis mutandis* vykdo ji, jei valstybė narė nenurodo kitaip.

6. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentinga institucija:

a) gautų 2 dalyje nurodytas gamintojų registracijos paraiškas per elektroninę duomenų apdorojimo sistemą, kurios duomenys pateikiami kompetentingos institucijos svetainėje;

b) patvirtintų registraciją ir suteiktų registracijos numerį per ne ilgesnį kaip 12 savaičių laikotarpį nuo 4 dalyje nurodytos informacijos pateikimo dienos;

c) galėtų nustatyti išsamią su registracijos reikalavimais ir procesu susijusią tvarką, nepapildydama jos naujais esminiais reikalavimais prie tų, kurie nustatyti 4 dalyje;

d) iš gamintojų galėtų imti sąnaudomis pagrįstus ir proporcingus mokesčius už 2 dalyje nurodytų paraiškų tvarkymą.

7. Kompetentinga institucija gali atsisakyti registruoti gamintoją arba panaikinti jo registraciją, jei nepateikiama 4 dalyje nustatyta informacija ir susiję dokumentiniai įrodymai ar jie yra nepakankami arba jei gamintojas nebeatitinka 4 dalies d punkte nustatytų reikalavimų.

8. Valstybės narės reikalauja, kad gamintojas arba, kai taikytina, įgaliotasis atstovas didesnės gamintojo atsakomybės klausimams arba gamintojo atsakomybę įgyvendinanti organizacija nepagrįstai nedelsdami praneštų kompetentingai institucijai apie visus informacijos, pateiktos registracijos įraše pagal 4 dalies d punktą, pasikeitimus ir apie bet kokį veiklos, susijusios su registracijos įraše nurodytų tekstilės, su tekstile susijusių ar avalynės gaminių patiekimu rinkai pirmą kartą, nutraukimą visam laikui. Jei gamintojas nebeegzistuoja, jis išbraukiamas iš gamintojų registro.

9. Jei gamintojų registre esanti informacija nėra viešai prieinama, valstybės narės užtikrina, kad interneto platformų, per kurias vartotojai gali sudaryti nuotolinės prekybos sutartis su gamintojais, paslaugų teikėjams ir užsakymų vykdymo paslaugų teikėjams, sudarantiems sutartis dėl bet kurių iš Reglamento (ES) 2019/1020 3 straipsnio 11 punkte nurodytų paslaugų su gamintojais, kurie siūlo galutiniams naudotojams IVc priede išvardytus tekstilės, su tekstile susijusius ar avalynės gaminius, būtų nemokamai suteikiama prieiga prie gamintojų registro.

10. Ne vėliau kaip 2027 m. balandžio 17 d. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatoma suderinta registravimo gamintojų registre forma, grindžiama šio straipsnio 4 dalyje nustatytais informacijos reikalavimais. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 39 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

22c straipsnis

Tekstilės gamintojo atsakomybę įgyvendinančios organizacijos

1. Valstybės narės užtikrina, kad IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ar avalynės gaminių gamintojai gamintojo atsakomybę įgyvendinančiai organizacijai pavestų jų vardu vykdyti 22a straipsnyje nustatytas jų didesnės gamintojo atsakomybės pareigas.

2. Valstybės narės reikalauja, kad gamintojo atsakomybę įgyvendinančios organizacijos, ketinančios gamintojų vardu vykdyti didesnės gamintojo atsakomybės pareigas pagal 8a straipsnio 3 dalį, 22a, 22b, 22d straipsnius ir šį straipsnį, gautų kompetentingos institucijos leidimą.

3. Valstybės narės nustato kriterijus, susijusius su kvalifikacijomis, kurias gamintojo atsakomybę įgyvendinančios organizacijos privalo turėti, kad joms būtų pavesta gamintojų vardu vykdyti didesnės gamintojo atsakomybės pareigas. Visų pirma, valstybės narės reikalauja, kad gamintojo atsakomybę įgyvendinančios organizacijos įrodytų, jog turi reikiamą kompetenciją atliekų tvarkymo ir tvarumo srityje.

4. Valstybės narės gali nukrypti nuo 3 dalyje nustatytos pareigos, jei ne vėliau kaip 2025 m. spalio 16 d. jos jau yra nustačiusios kriterijus, kuriais užtikrinama, kad gamintojo atsakomybę įgyvendinančiai organizacijai galėtų būti pavesta gamintojų vardu vykdyti didesnės gamintojo atsakomybės pareigas tik tuo atveju, jei ji įrodo savo kompetenciją atliekų tvarkymo srityje, ir tais kriterijais užtikrinama, kad gamintojo atsakomybę įgyvendinanti organizacija atliekas tvarkys tvariai ir apribos atliekų tvarkymo poveikį aplinkai.

5. Nedarant poveikio 8a straipsnio 4 daliai, valstybės narės reikalauja, kad gamintojo atsakomybę įgyvendinančios organizacijos užtikrintų, kad IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ar avalynės gaminių gamintojų joms mokami finansiniai įnašai:

a) būtų grindžiami atitinkamų gaminių svoriu ir, kai tinkama, kiekiu, o IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių atveju būtų diferencijuojami remiantis ekologinio projektavimo reikalavimais, priimtais pagal Reglamentą (ES) 2024/1781, kurie yra svarbiausi susidarančių tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių atliekų prevencijai ir jų apdorojimui vadovaujantis atliekų hierarchija, ir atitinkamomis tiems kriterijams matuoti skirtomis metodikomis, priimtomis pagal tą reglamentą arba kitus Sąjungos teisės aktus dėl suderintų tvarumo kriterijų ir matavimo metodų nustatymo tekstilės, su tekstile susijusiems ir avalynės gaminiams, ir kuriais užtikrinamas didesnis tų gaminių aplinkosauginis tvarumas ir žiediškumas;

b) būtų nustatomi atsižvelgiant į gamintojo atsakomybę įgyvendinančių organizacijų pajamas, gaunamas iš pakartotinio naudojimo, parengimo pakartotiniam naudojimui arba iš antrinių žaliavų, gautų iš perdirbtų tekstilės atliekų, vertės;

c) jais būtų užtikrintos vienodos sąlygos gamintojams, neatsižvelgiant į jų kilmę ar dydį, neužkraunant neproporcingos naštos mažus IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ar avalynės gaminių kiekius gaminantiems gamintojams, įskaitant mažąsias ir vidutines įmones.

6. Kai tai tikslinga siekiant spręsti ypač greitos ir greitosios mados praktikos ir su ja susijusio IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių atliekų perteklinio kiekio susidarymo problemas, valstybės narės gali reikalauti, kad gamintojo atsakomybę įgyvendinančios organizacijos diferencijuotų finansinį įnašą remdamosi gamintojų praktika, susijusia su IVc priede išvardytais tekstilės, su tekstile susijusiais ir avalynės gaminiais, atsižvelgiant į tokios praktikos nulemtą gaminių naudojimo trukmę, tų gaminių naudingo tarnavimo laiką po pirmojo naudotojo naudojimo ir indėlį į tų gaminių uždarąjį ciklą, iš tekstilės atliekų gaunant žaliavą naujos gamybos grandinėms.

7. Kai tai būtina siekiant išvengti vidaus rinkos iškraipymo ir užtikrinti suderinamumą su ekologinio projektavimo reikalavimais, priimtais pagal Reglamento (ES) 2024/1781 4 straipsnį kartu su 5 straipsniu, Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomi rinkliavų diferencijavimo kriterijai, taikomi šio straipsnio 5 dalies a punkto ir 6 dalies tikslais. Tie įgyvendinimo aktai, kurie nėra susiję su tiksliu įnašų dydžio nustatymu, priimami laikantis šios direktyvos 39 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

8. Valstybės narės užtikrina, kad gamintojo atsakomybę įgyvendinančios organizacijos sukurtų naudotų ir atliekomis tapusių IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių, nepriklausomai nuo jų pobūdžio, sudedamųjų medžiagų, būklės, pavadinimo, prekinio pavadinimo, prekės ženklo ar kilmės, atskiro surinkimo valstybės narės, kurioje jos tuos gaminius patiekia rinkai pirmą kartą, teritorijoje, sistemą. Atskiro surinkimo sistema:

a) 9 dalies a punkte nurodytiems subjektams suteikiama galimybė surinkti tokius naudotus ir atliekomis tapusius tekstilės, su tekstile susijusius ir avalynės gaminius naudojant atskiro surinkimo sistemą ir numatomos praktinės priemonės, reikalingos tokių naudotų ir atliekomis tapusių tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių surinkimui bei transportavimui, įskaitant nemokamą tinkamų surinkimo ir transportavimo konteinerių tiekimą į surinkimo vietas, kurios yra gamintojo atsakomybę įgyvendinančios organizacijos surinkimo sistemos dalis;

b) užtikrinamas nemokamas tokių naudotų ir atliekomis tapusių tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių, renkamų surinkimo vietose, kurios yra gamintojo atsakomybę įgyvendinančios organizacijos surinkimo sistemos dalis, surinkimas tokiu dažnumu, kuris yra pritaikytas aprėpiamai teritorijai ir tose surinkimo vietose paprastai surenkamam tokių naudotų ir atliekomis tapusių tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių kiekiui;

c) užtikrinamas nemokamas socialinės ekonomikos subjektų ir kitų subjektų atliekų, susidariusių iš tokių tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių, kurios surenkamos surinkimo vietose, kurios yra gamintojo atsakomybę įgyvendinančios organizacijos surinkimo sistemos dalis, surinkimas, kurį koordinuoja gamintojo atsakomybę įgyvendinanti organizacija ir socialinės ekonomikos subjektai bei minėti kiti subjektai.

Bet kokiam gamintojo atsakomybę įgyvendinančių organizacijų veiklos koordinavimui toliau taikoma Sąjungos konkurencijos teisė.

9. Valstybės narės užtikrina, kad 8 dalyje nurodyta surinkimo sistema:

a) būtų sudaryta iš surinkimo vietų, kurias įsteigia gamintojo atsakomybę įgyvendinančios organizacijos ir jų vardu atliekų tvarkymo veiklos vykdytojai, bendradarbiaudami su vienu ar daugiau iš šių subjektų: socialinės ekonomikos subjektais, mažmenininkais, valdžios institucijomis ar trečiosiomis šalimis, tų institucijų vardu surenkančiomis naudotus ir atliekomis tapusius IVc priede išvardytus tekstilės, su tekstile susijusius ir avalynės gaminius, ir savanoriško surinkimo vietų operatoriais;

b) apimtų visą valstybės narės teritoriją, atsižvelgiant į gyventojų skaičių ir tankumą, numatomą naudotų ir atliekomis tapusių IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių kiekį, tai, ar jie yra prieinami ir arti galutinių naudotojų, neapsiribojant vietovėmis, kuriose tų gaminių surinkimas ir tolesnis tvarkymas yra pelningas;

c) užtikrintų nuolatinį ir techniškai įmanomą naudotų ir atliekomis tapusių IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių atskiro surinkimo didinimą ir atitinkamą tų gaminių, surenkamų su mišriomis komunalinėmis atliekomis, dalies mažinimą, remiantis prieinama gerąja praktika.

10. Valstybės narės užtikrina, kad gamintojo atsakomybę įgyvendinančioms organizacijoms nebūtų leidžiama atsisakyti į pagal 8 dalį sukurtą atskiro surinkimo sistemą priimti vietos valdžios institucijas, socialinės ekonomikos subjektus ar kitus pakartotinio naudojimo veiklos vykdytojus.

11. Nedarant poveikio 8 dalies a ir b punktams bei 9 dalies a punktui, valstybės narės užtikrina, kad socialinės ekonomikos subjektams būtų leidžiama turėti ir naudoti savas atskiro surinkimo vietas, kurioms būtų taikomos lygiavertės arba lengvatinės sąlygos. Valstybės narės užtikrina, kad iš socialinės ekonomikos subjektų, kurie yra 9 dalies a punkte nurodytos surinkimo sistemos dalis, nebūtų reikalaujama surinktus naudotus ir atliekomis tapusius IVc priede išvardytus tekstilės, su tekstile susijusius ir avalynės gaminius perduoti gamintojo atsakomybę įgyvendinančiai organizacijai.

12. Valstybės narės užtikrina, kad socialinės ekonomikos subjektai, naudojantys savas atskiro surinkimo vietas pagal 11 dalį, bent kartą per metus kompetentingai institucijai pateiktų informaciją apie atskirai surinktų naudotų ir atliekomis tapusių IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių kiekį pagal svorį, nurodydami:

a) įvertintų kaip tinkami pakartotiniam naudojimui gaminių kiekį pagal svorį, nurodant, kai įmanoma, eksportuotą kiekį pagal svorį;

b) gaminių, skirtų parengti pakartotiniam naudojimui ir perdirbimui, kiekį pagal svorį, atskirai nurodant, jei ši informacija žinoma, pluošto perdirbimo į pluoštą kiekį, kai įmanoma, nurodant eksportuotą kiekį pagal svorį, ir

c) kitų rūšių naudojimui ar šalinimui skirtą kiekį pagal svorį.

13. Nukrypstant nuo 12 dalies, valstybės narės gali socialinės ekonomikos subjektus iš dalies arba visiškai atleisti nuo pareigos pateikti 12 dalyje nurodytą informaciją, jei dėl tokių informacijos teikimo pareigų vykdymo tiems subjektams būtų užkrauta neproporcinga administracinė našta.

14. Valstybės narės užtikrina, kad, be 8a straipsnio 2 dalyje nurodytos informacijos, gamintojo atsakomybę įgyvendinančios organizacijos galutiniams naudotojams teiktų šią informaciją apie IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ar avalynės gaminių, kuriuos gamintojai patiekia rinkai pirmą kartą, tvarų naudojimą, įskaitant galimybes juos panaudoti kaip naudotus gaminius, pakartotinį naudojimą ir tvarkymą gyvavimo ciklo pabaigoje:

a) galutinių naudotojų prisidėjimo prie atliekų prevencijos svarba, įskaitant gerosios praktikos pavyzdžius, visų pirma populiarinant tvaraus naudojimo modelius ir skatinant gerą naudojamų gaminių priežiūrą;

b) tekstilės ir avalynės gaminių pakartotinio naudojimo ir taisymo galimybės;

c) surinkimo vietų įrengimo vietos;

d) galutinių naudotojų prisidėjimo prie teisingo naudotų ir atliekomis tapusių tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių atskiro surinkimo, įskaitant labdarą ir (arba) paramą, svarba;

e) tekstilės gamybos, visų pirma greitosios mados praktikos ir vartojimo, atliekomis tapusių tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių perdirbimo bei kitokio naudojimo, šalinimo, taip pat netinkamo atsikratymo jais, pvz., šiukšlinimo bet kur ar išmetimo į mišrias komunalines atliekas, poveikis aplinkai, žmonių sveikatai, taip pat socialinėms ir žmogaus teisėms.

15. Valstybės narės užtikrina, kad gamintojo atsakomybę įgyvendinanti organizacija reguliariai teiktų 14 dalyje nurodytą informaciją ir ta informacija būtų atnaujinama ir teikiama šiais būdais:

a) svetainėje ar kitomis elektroninėmis ryšio priemonėmis;

b) skelbiant ją viešosiose erdvėse ir surinkimo vietose;

c) įtraukiant ją į švietimo programas, informuotumo didinimo kampanijas ir vykdant bendruomenės įtraukimo veiklą;

d) naudojant ženklinimą naudotojams ir vartotojams lengvai suprantama (-omis) kalba (-omis).

16. Kai valstybėje narėje gamintojų vardu vykdyti didesnės gamintojo atsakomybės pareigas pavedama kelioms gamintojo atsakomybę įgyvendinančioms organizacijoms, valstybės narės užtikrina, kad tų gamintojo atsakomybę įgyvendinančių organizacijų veikla apimtų visą valstybės narės teritoriją, siekiant užtikrinti vienodą atskiro naudotų ir atliekomis tapusių IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių surinkimo sistemos paslaugų kokybę visoje teritorijoje.

Valstybės narės paskiria kompetentingą instituciją arba nepriklausomą trečiąją šalį prižiūrėti, kad gamintojo atsakomybę įgyvendinančios organizacijos savo pareigas vykdytų koordinuotai ir laikydamosi Sąjungos konkurencijos teisės. Valstybės narės, kuriose gamintojų vardu vykdyti didesnės gamintojo atsakomybės pareigas pavedama tik vienai gamintojo atsakomybę įgyvendinančiai organizacijai, gali paskirti kompetentingą instituciją arba nepriklausomą trečiąją šalį prižiūrėti, kad gamintojo atsakomybę įgyvendinanti organizacija savo pareigas vykdytų laikydamasi Sąjungos konkurencijos teisės.

17. Valstybės narės reikalauja, kad gamintojo atsakomybę įgyvendinančios organizacijos užtikrintų jų turimų duomenų, susijusių su nuosavybės teise saugoma informacija arba informacija, tiesiogiai priskirtina individualiems gamintojais ar jų įgaliotiems atstovams, konfidencialumą.

18. Valstybės narės užtikrina, kad gamintojo atsakomybę įgyvendinančios organizacijos, be 8a straipsnio 3 dalies e punkte nurodytos informacijos, savo svetainėse skelbtų:

a) bent kartą per metus, laikydamosi komercinio ir pramoninio konfidencialumo, informaciją apie:

i) pirmą kartą rinkai patiektų gaminių kiekį, įskaitant kiekį pagal svorį;

ii) naudotų ir atliekomis tapusių IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių atskirai surinktą kiekį pagal svorį, atskirai nurodant tokius neparduotus gaminius;

iii) pakartotinio naudojimo, parengimo pakartotiniam naudojimui ir perdirbimo lygius, atskirai nurodant gamintojo atsakomybę įgyvendinančios organizacijos pasiektą pluošto perdirbimo į pluoštą lygį;

iv) kitaip naudotų bei šalintų atliekų lygį, ir

v) naudotų IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių, kurie įvertinti kaip tinkami pakartotiniam naudojimui, eksporto lygį ir atliekomis tapusių IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių eksporto lygį;

b) informaciją apie atliekų tvarkymo veiklos vykdytojų atrankos pagal 19 dalį procedūrą.

19. Valstybės narės užtikrina, kad gamintojo atsakomybę įgyvendinančios organizacijos, neužkraudamos neproporcingos naštos mažosioms ir vidutinėms įmonėms, numatytų skaidrią ir nediskriminacinę atliekų tvarkymo veiklos vykdytojų atrankos procedūrą, grindžiamą skaidriais sutarčių sudarymo kriterijais, kai vykdomi pirkimai, susiję su:

a) 9 dalies a punkte nurodytų atliekų tvarkymo veiklos vykdytojų teikiamomis atliekų tvarkymo paslaugomis, ir

b) tolesnio atliekų apdorojimo paslaugomis.

20. Valstybės narės užtikrina, kad gamintojo atsakomybę įgyvendinančios organizacijos kompetentingoms institucijoms kasmet pateiktų 18 dalies a ir b punktuose nurodytą informaciją, įskaitant 18 dalies a punkte nurodytą atitinkamą informaciją, kurios kasmet reikalaujama iš IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ar avalynės gaminių, kurie pirmą kartą patiekiami rinkai, gamintojų. Valstybės narės užtikrina, kad gamintojo atsakomybę įgyvendinančios organizacijos konkrečiai nurodytų kiekį pagal svorį, kai pateikiama 18 dalies a punkto iii, iv ir v papunkčiuose nurodyta informacija.

Nukrypstant nuo šios dalies pirmos pastraipos, valstybės narės reikalauja, kad tais atvejais, kai gamintojai yra įmonės, kuriose dirba mažiau nei 10 asmenų ir kurių metinė apyvarta ir metinis balansas neviršija 2 mln. EUR, gamintojo atsakomybę įgyvendinančios organizacijos prašytų tų įmonių kasmet pateikti tik 18 dalies a punkto i papunktyje nurodytą informaciją.

Komisija iš dalies pakeičia Komisijos įgyvendinimo sprendimus (ES) 2019/1004 ([4])* ir (ES) 2021/19 ([5])*, kad pagal šios direktyvos 37 straipsnio 7 dalį į juos būtų įtraukta pirmoje pastraipoje nurodyta informacija. Į iš dalies pakeistus įgyvendinimo aktus įtraukiama:

a) informacija apie duomenų teikimo tvarkaraščius;

b) specifikacijos dėl teikiamų duomenų struktūros ir formos, kad būtų užtikrintas duomenų vienodumas, nuoseklumas ir duomenų konsolidavimo lengvumas gamintojo atsakomybę įgyvendinančioms organizacijoms.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 39 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

22d straipsnis

Tekstilės atliekų tvarkymas

1. Valstybės narės užtikrina, kad naudotos ir atliekomis tapusios tekstilės surinkimo, pakrovimo ir iškrovimo, transportavimo ir saugojimo infrastruktūra bei kitos operacijos, įskaitant veiksmus su jomis, ir paskesni rūšiavimo ir apdorojimo procesai būtų apsaugoti nuo nepalankių oro sąlygų ir kitų galimų užtaršos šaltinių, kad būtų išvengta surinktų naudotų ir atliekomis tapusių tekstilės gaminių sugadinimo ir kryžminės taršos. Atskirai surinkta naudota ir atliekomis tapusi tekstilė profesionaliai tikrinama atskiro surinkimo vietoje arba rūšiavimo įrenginyje siekiant nustatyti ir pašalinti netikslinius daiktus, medžiagas arba chemines medžiagas, kurie yra galimi taršos šaltiniai.

2. Valstybės narės užtikrina, kad atskirai surinkti, be kita ko, pagal 22c straipsnio 8 ir 11 dalis, naudoti ir atliekomis tapę tekstilės, su tekstile susiję ir avalynės gaminiai po jų surinkimo būtų laikomi atliekomis.

Kiek tai susiję su IVc priede nenurodytais tekstilės gaminiais ir neparduotais IVc priede išvardytais tekstilės, su tekstile susijusius ir avalynės gaminiais, kuriais buvo atsikratyta, valstybės narės užtikrina, kad skirtingos tekstilės medžiagų ir tekstilės gaminių frakcijos atliekų susidarymo vietoje būtų laikomos atskirai, kai toks atskyrimas palengvina tolesnį pakartotinį naudojimą, parengimą pakartotiniam naudojimui arba perdirbimą, įskaitant pluošto perdirbimą į pluoštą, kai tai leidžia technologinė pažanga. Tas atskyrimas vykdomas ekonomiškai efektyviai, kad būtų kuo labiau padidintas išteklių panaudojimas ir nauda aplinkai.

3. Nukrypstant nuo 2 dalies, surinkti naudoti tekstilės, su tekstile susiję ir avalynės gaminiai, kuriuos galutiniai naudotojai tiesiogiai perdavė ir kuriuos pakartotinio naudojimo veiklos vykdytojas arba socialinės ekonomikos subjektas surinkimo vietoje tiesiogiai profesionaliai įvertino kaip tinkamus pakartotiniam naudojimui, po jų surinkimo nelaikomi atliekomis.

4. Valstybės narės užtikrina, kad atskirai surinktų, be kita ko, pagal 22c straipsnio 8 ir 11 dalis, naudotų ir atliekomis tapusių tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių atžvilgiu būtų atliekamos rūšiavimo operacijos siekiant užtikrinti, kad jie būtų apdorojami laikantis atliekų hierarchijos.

5. Valstybės narės užtikrina, kad atskirai surinktų, be kita ko, pagal 22c straipsnio 8 ir 11 dalis, naudotų ir atliekomis tapusių tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių rūšiavimo operacijos atitiktų šiuos reikalavimus:

a) rūšiavimo operacija siekiama atrinkti tekstilės, su tekstile susijusius ir avalynės gaminius pakartotiniam naudojimui ir parengimui pakartotiniam naudojimui, kai tikslinga, pirmenybę teikiant rūšiavimui ir pakartotiniam naudojimui vietoje;

b) atliekant rūšiavimo pakartotiniam naudojimui operacijas tekstilės, su tekstile susiję ir avalynės gaminiai rūšiuojami laikantis tinkamo detalumo lygio, kuris suteikia galimybę atskirai išrūšiuoti gaminių, įvertintų kaip tiesiogiai tinkamų pakartotiniam naudojimui, frakcijas atskirai nuo frakcijų, kurios turi būti paruoštos pakartotiniam naudojimui, ir orientuojantis į konkrečią pakartotinio naudojimo rinką, taikant naujausius gaunančiajai rinkai aktualius rūšiavimo kriterijus;

c) gaminiai, kurie įvertinti kaip netinkami pakartotiniam naudojimui, išrūšiuojami perdarymui ir perdirbimui, įskaitant, kai technologinė pažanga leidžia, pluošto perdirbimui į pluoštą, siekiant pirmenybę teikti perdarymui, o ne perdirbimui;

d) pakartotiniam naudojimui skirta rūšiavimo ir paskesnių naudojimo operacijų išgava turi atitikti 6 straipsnyje nurodytus nebelaikymo atliekomis kriterijus.

6. Ne vėliau kaip 2026 m. sausio 1 d. ir po to kas penkerius metus valstybės narės atlieka surinktų mišrių komunalinių atliekų sudėties tyrimą, kad nustatytų atliekomis tapusių tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių dalį jose, kai tikslinga, pagal IVc priede nurodytus KN kodus. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentingos institucijos, remdamosi gauta informacija, galėtų reikalauti, kad gamintojo atsakomybę įgyvendinančios organizacijos imtųsi taisomųjų veiksmų siekiant padidinti savo surinkimo vietų tinklą ir vykdytų informavimo kampanijas pagal 22c straipsnio 14 ir 15 dalis. Valstybės narės užtikrina, kad tų tyrimų rezultatai būtų skelbiami viešai.

7. Siekiant naudotus tekstilės, su tekstile susijusius ir avalynės gaminius, įvertintus kaip tinkami pakartotiniam naudojimui, atskirti nuo atliekomis tapusių tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių, valstybės narės užtikrina, kad jų kompetentingos institucijos galėtų patikrinti, ar naudotų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių, įvertintų kaip tinkami pakartotiniam naudojimui, siuntos, kurių atžvilgiu yra įtarimų, kad tai gali būti atliekos, atitinka 8 ir 9 dalyse nustatytus naudotų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių, įvertintų kaip tinkami pakartotiniam naudojimui, siuntoms taikomus minimaliuosius reikalavimus, ir atitinkamai tas siuntas stebėti.

8. Valstybės narės užtikrina, kad profesinės veiklos tikslais ruošiamos naudotų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių, įvertintų kaip tinkami pakartotiniam naudojimui, siuntos atitiktų 9 dalyje nustatytus minimaliuosius įrašų tvarkymo reikalavimus ir kartu su jomis būtų pateikiama bent ši informacija:

a) sąskaitos faktūros ir sutarties dėl tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių pardavimo arba nuosavybės teisių į juos perdavimo, kopijos, kuriose būtų nurodyta, kad gaminiai yra tiesiogiai skirti ir įvertinti kaip tinkami pakartotiniam naudojimui;

b) įrodymas, kad prieš tai atlikta rūšiavimo operacija arba tiesioginis profesionalus įvertinimas, kad gaminiai yra tinkami pakartotiniam naudojimui, pagal šį straipsnį ir, jei yra, pagal 6 straipsnio 2 dalį priimtus kriterijus, kuris pateikiamas kaip įrašų kopija ant kiekvieno siuntos ryšulio ir protokole, kuriame pateikiama visa šio straipsnio 9 dalyje nurodyta informacija;

c) naudotus tekstilės, su tekstile susijusius ar avalynės gaminius, įvertintus kaip tinkami pakartotiniam naudojimui, savo žinioje turinčio fizinio arba juridinio asmens, kuris profesinės veiklos tikslais organizuoja naudotų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių, įvertintų kaip tinkami pakartotiniam naudojimui, transportavimą, deklaracija, kad jokia siuntoje esanti medžiaga nėra atliekos, kaip apibrėžta 3 straipsnio 1 dalyje.

Valstybės narės užtikrina, kad šios dalies pirmoje pastraipoje nurodytos siuntos transportavimo, pakrovimo ir iškrovimo metu būtų tinkamai apsaugotos nuo sugadinimo, visų pirma, pakankamai supakuojant ir tinkamai sukraunant krovinį, taip išsaugant tekstilės gaminių, skirtų pakartotiniam naudojimui, vientisumą ir kokybę viso transportavimo proceso metu.

9. Valstybės narės užtikrina, kad naudotų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių, įvertintų kaip tinkami pakartotiniam naudojimui, siuntos atitiktų šiuos minimaliuosius įrašų tvarkymo reikalavimus:

a) rūšiavimo, tiesioginio profesionalaus įvertinimo, kad gaminiai yra tinkami pakartotiniam naudojimui, arba parengimo pakartotiniam naudojimui operacijų įrašas turi būti tvirtai, bet ne nenuimamai, pritvirtintas ant pakuotės;

b) įraše pateikiama ši informacija:

i) ryšulyje esančio tekstilės gaminio (-ių) aprašymas, kuriame nurodoma, kaip smulkiai gaminiai yra suskirstyti rūšiavimo arba parengimo pakartotiniam naudojimui operacijų metu, pvz., pagal drabužių rūšį, dydį, spalvą, dėvėtojo lytį ir sudedamąsias medžiagas, ir visas kitas aktualias savybes, kuriomis prisidedama prie veiksmingo pakartotinio naudojimo;

ii) bendrovės, atsakingos už galutinį išrūšiavimą arba parengimą pakartotiniam naudojimui, pavadinimas ir adresas.

10. Valstybės narės užtikrina, kad tais atvejais, kai kompetentingos institucijos arba patikrinimuose dalyvaujančios institucijos nustato, kad naudotų tekstilės, su tekstile susijusių ir avalynės gaminių, įvertintų kaip tinkami pakartotiniam naudojimui, siuntos atžvilgiu yra įtarimų, kad tai gali būti atliekos, galima būtų reikalauti, kad tų naudotų tekstilės, su tekstile susijusių ar avalynės gaminių, įvertintų kaip tinkami pakartotiniam naudojimui, dėl kurių yra įtarimų, kad tai atliekos, analizės, tikrinimo ir saugojimo išlaidas padengtų IVc priede išvardytų tekstilės, su tekstile susijusių ar avalynės gaminių gamintojai, jų vardu veikiančios trečiosios šalys arba kiti siuntą paruošę asmenys.

([1])* 1987 m. liepos 23 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 2658/87 dėl tarifų ir statistinės nomenklatūros bei dėl Bendrojo muitų tarifo (OL L 256, 1987 9 7, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1987/2658/oj).

([2])* 2025 m. rugsėjo 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2025/1892, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2008/98/EB dėl atliekų (OL L, 2025/1892, 2025 9 26, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2025/1892/oj).

([3])* 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1150 dėl verslo klientams teikiamų internetinių tarpininkavimo paslaugų sąžiningumo ir skaidrumo didinimo (OL L 186, 2019 7 11, p. 57, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1150/oj).

([4])* 2019 m. birželio 7 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2019/1004, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/98/EB nustatomos duomenų apie atliekas skaičiavimo, tikrinimo ir teikimo taisyklės ir panaikinamas Komisijos įgyvendinimo sprendimas C(2012) 2384 (OL L 163, 2019 6 20, p. 66, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2019/1004/oj).

([5])* 2020 m. gruodžio 18 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2021/19, kuriuo nustatoma bendra ataskaitų dėl pakartotinio naudojimo teikimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/98/EB metodika ir forma (OL L 10, 2021 1 12, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/19/oj).“;

8) 29 straipsnio 2a dalis pakeičiama taip:

„2a. Valstybės narės priima konkrečias maisto atliekų prevencijos programas, kurios gali būti įtrauktos į jų atliekų prevencijos programas.“;

9) įterpiamas šis straipsnis:

„*29a straipsnis*

Maisto atliekų prevencijos programos

1. Valstybės narės įvertina ir pritaiko savo maisto atliekų prevencijos programas, kad galėtų pasiekti 9a straipsnio 4 dalyje nustatytus tikslus. Į tas programas įtraukiamos bent 9 straipsnio 1 dalyje ir 9a straipsnio 1 dalyje nustatytos priemonės ir, kai aktualu, IV ir IVa prieduose išvardytos priemonės, ir apie programas ne vėliau kaip 2027 m. spalio 17 d. pranešama Komisijai.

2. Kiekviena valstybė narė paskiria kompetentingas institucijas, atsakingas už 9a straipsnio 1 dalyje nurodytų maisto atliekų susidarymo prevencijos priemonių koordinavimą, siekiant įgyvendinti 9a straipsnio 4 dalyje nustatytus tikslus, ir apie tai atitinkamai ne vėliau kaip 2026 m. sausio 17 d. informuoja Komisiją. Komisija tą informaciją vėliau paskelbia atitinkamoje svetainėje.“;

10) 37 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 3 dalies pirma pastraipa pakeičiama taip:

„Valstybės narės Europos aplinkos agentūrai kasmet pateikia su 9 straipsnio 4 dalies įgyvendinimu susijusius duomenis ir 22c straipsnio 12 dalyje, 18 dalies a punkte ir 20 dalyje nurodytus duomenis. Valstybės narės kasmet pateikia Komisijai su 9a straipsnio 2 dalies įgyvendinimu susijusius duomenis.“;

b) įterpiama ši dalis:

„5a. Valstybės narės viešai paskelbia su 9a straipsnio 2 dalimi susijusias kokybės patikros ataskaitas, įvertinusios, ar atskleidus informaciją nebūtų pakenkta konfidencialios verslo informacijos apsaugai.“;

c) 7 dalis pakeičiama taip:

„7. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatoma šio straipsnio 1, 3, 4 ir 5 dalyse nurodytų duomenų pateikimo forma. Su 11 straipsnio 2 dalies a ir b punktų įgyvendinimu susijusių duomenų teikimo tikslu valstybės narės naudoja formą, nustatytą 2012 m. balandžio 18 d. Komisijos įgyvendinimo sprendime, kuriuo priimamas valstybių narių teikiamų Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/98/EB dėl atliekų įgyvendinimo ataskaitų klausimynas. Duomenų apie maisto atliekas teikimo tikslu rengiant duomenų teikimo formą atsižvelgiama į pagal 9a straipsnio 3 dalį parengtą metodiką. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis šios direktyvos 39 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.“;

11) 38a straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 2 ir 3 dalys pakeičiamos taip:

„2. 7 straipsnio 1 dalyje, 9a straipsnio 3 dalyje, 11a straipsnio 10 dalyje, 27 straipsnio 1 bei 4 dalyse ir 38 straipsnio 2 bei 3 dalyse nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami penkerių metų laikotarpiui nuo 2018 m. liepos 4 d. 22a straipsnio 5 dalyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami penkerių metų laikotarpiui nuo 2027 m. balandžio 17 d. Likus ne mažiau kaip devyniems mėnesiams iki penkerių metų laikotarpio pabaigos Komisija parengia naudojimosi deleguotaisiais įgaliojimais ataskaitą. Deleguotieji įgaliojimai savaime pratęsiami tokios pačios trukmės laikotarpiams, išskyrus atvejus, kai Europos Parlamentas arba Taryba pareiškia prieštaravimų dėl tokio pratęsimo likus ne mažiau kaip trims mėnesiams iki kiekvieno laikotarpio pabaigos.

3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 7 straipsnio 1 dalyje, 9a straipsnio 3 dalyje, 11a straipsnio 10 dalyje, 22a straipsnio 5 dalyje, 27 straipsnio 1 bei 4 dalyse ir 38 straipsnio 2 bei 3 dalyse nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.“;

b) 6 dalis pakeičiama taip:

„6. Pagal 7 straipsnio 1 dalį, 9a straipsnio 3 dalį, 11a straipsnio 10 dalį, 22a straipsnio 5 dalį, 27 straipsnio 1 bei 4 dalis ir 38 straipsnio 2 bei 3 dalis priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.“;

12) 41 straipsnis papildomas šia dalimi:

„Nuo 2029 m. balandžio 17 d. 22a, 22b, 22c ir 22d straipsniai taikomi įmonėms, kuriose dirba mažiau nei 10 asmenų ir kurių metinė apyvarta ir metinis balansas neviršija 2 mln. EUR.“;

13) įterpiamas šis straipsnis:

„*41a straipsnis*

Peržiūra

Ne vėliau kaip 2029 m. gruodžio 31 d. Komisija įvertina šios direktyvos ir Direktyvos 1999/31/EB taikymą. Atliekant vertinimą, *inter alia*, taip pat įvertinama:

a) pagal šią direktyvą nustatytų didesnės gamintojo atsakomybės sistemų, taikomų IVc priede išvardytiems tekstilės, su tekstile susijusiems ir avalynės gaminiams, finansinės ir organizacinės atsakomybės veiksmingumas siekiant padengti išlaidas, susidarančias taikant šioje direktyvoje nustatytus reikalavimus, įskaitant galimybę reikalauti, kad komercinio pakartotinio naudojimo veiklos vykdytojai, visų pirma didesni vykdytojai, mokėtų finansinį įnašą, vertinimą;

b) galimybė nustatyti tekstilės atliekų prevencijos, surinkimo, parengimo pakartotiniam naudojimui ir perdirbimo tikslus;

c) galimybė įdiegti išankstinį mišrių komunalinių atliekų rūšiavimą, kad būtų užkirstas kelias atliekų, kurias galima parengti pakartotiniam naudojimui arba perdirbimui, išvežimui deginti arba šalinimui sąvartynuose.

Komisija pateikia to įvertinimo išvadų ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai. Kai tikslinga, prie ataskaitos pridedamas pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto.“;

14) šios direktyvos priede išdėstytas tekstas įterpiamas kaip IVc priedas.

2 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės užtikrina, kad įsigaliotų įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad šios direktyvos būtų laikomasi ne vėliau kaip 2027 m. birželio 17 d. Apie tai jos nedelsdamos praneša Komisijai.

Valstybės narės, priimdamos tas priemones, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

3 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

4 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Strasbūre 2025 m. rugsėjo 10 d.

Europos Parlamento vardu	*Tarybos vardu*
Pirmininkė	*Pirmininkė*
R. METSOLA	M. BJERRE

PRIEDAS

„IVc PRIEDAS

GAMINIAI, KURIŲ ATŽVILGIU TAIKOMA DIDESNĖ GAMINTOJO ATSAKOMYBĖ, KIEK TAI SUSIJĘ SU TAM TIKRAIS TEKSTILĖS, SU TEKSTILE SUSIJUSIAIS IR AVALYNĖS GAMINIAIS

I dalis

Tekstilės gaminiai ir drabužiai bei drabužių priedai, skirti naudoti namų ūkio arba kitoms reikmėms, kai tokie gaminiai savo pobūdžiu ir sudėtimi yra panašūs į namų ūkio reikmėms skirtus gaminius, kuriems taikomas 22a straipsnis

KN kodas	Aprašymas
61 – visi skirsnyje išvardyti kodai	Megzti arba nerti drabužiai ir jų priedai
62 – visi skirsnyje išvardyti kodai	Drabužiai ir jų priedai, išskyrus megztus ir nertus
6301	Antklodės ir kelioniniai pledai (išskyrus tuos, kurių KN kodas yra 6301 10 00)
6302	Lovos baltiniai, stalo baltiniai, baltiniai kūno priežiūrai ir virtuvės baltiniai
6303	Užuolaidos (įskaitant portjeras) ir vidinės uždangos; užuolaidų arba lovų lambrekenai
6304	Kiti patalpų įrengimui skirti dirbiniai, išskyrus priskiriamus 9404 pozicijai
6309	Dėvėti drabužiai ir kiti dėvėti dirbiniai
6504	Skrybėlės ir kiti galvos apdangalai, pinti arba pagaminti iš bet kurių medžiagų juostelių sujungimo būdu, su pamušalu ar be pamušalo arba su apdirbtais ar neapdirbtais kraštais
6505	Skrybėlės ir kiti galvos apdangalai, megzti arba nerti ar pagaminti iš nėrinių, veltinio arba iš kitų tekstilės medžiagų rietime (bet ne juostelių pavidalo), su pamušalu ar be pamušalo arba su apdirbtais ar neapdirbtais kraštais; tinkleliai plaukams iš bet kurios medžiagos, su pamušalu ar be pamušalo arba su apdirbtais ar neapdirbtais kraštais

II dalis

Avalynė ir drabužiai bei drabužių priedai, skirti naudoti namų ūkio arba kitoms reikmėms, kai tokie gaminiai savo pobūdžiu ir sudėtimi yra panašūs į namų ūkio reikmėms skirtus gaminius, kurie daugiausia sudaryti ne iš tekstilės, kuriems taikomas 22a straipsnis

KN kodas	Aprašymas
4203	Drabužiai ir drabužių priedai iš išdirbtos arba kompozicinės odos (išskyrus avalynę bei galvos apdangalus ir jų dalis, taip pat 95 skirsniui priskiriamas prekes, pavyzdžiui, antblauzdžius ar fechtavimosi kaukes)
6401	Neperšlampama avalynė, su guminiais arba plastikiniais išoriniais padais ir batviršiais, kurios batviršiai nepritvirtinti prie padų ir batviršių detalės nesujungtos siūlėmis, kniedėmis, vinimis, varžtais, kaiščiais arba panašiais būdais

KN kodas	Aprašymas
6402	Kita avalynė su guminiais arba plastikiniais išoriniais padais ir batviršiais
6403	Avalynė su išoriniais padais iš gumos, plastikų, odos arba kompozicinės odos ir su odiniais batviršiais
6404	Avalynė su išoriniais padais iš gumos, plastikų, odos arba kompozicinės odos ir su batviršiais iš tekstilės medžiagų
6405	Kita avalynė“